

Balveniete nosvin simtgadi

Foto - E. Gabranovs

Kopā ar mazmeitiņu. Mairita Zelča vecmammu raksturo kā vienmēr strādīgu, arī čaklu rokdarbnieci: "Viņa ir gājusi arī godos par saimnieci. Tāpat vecmamma ir lieliska stāstītāja. Par ko vairāk atceras? Par karā kritušo brāli, kuram Likteņdārzā sarūpēta piemiņas plāksne, par kolhozu laikiem, linu plēšanu, par braukšanu ziemā ar zirgu, neskatoties uz kupenām un puteņiem. Lai viņai laba veselība!"

Edgars Gabranovs

Sestdien, 4.novembrī, pie jaukas privātmājas, kas atrodas pie Balvu pilsētas stadiona, piestāja novada vadītājs Sergejs Maksimovs ar kundzi Žannu, pilsētas pārvaldniece Maruta Castrova, lai skaistajā dzīves jubilejā apsveiktu balvenieti Olgu Baranovu. Taujāta, vai arī futbolu uzspēlē, simtgadniece atsmēja, piebilstot: "Lai sporto mazmāzberni." Ar skumjām un asarām acis viņa piebilda, ka mūžības ceļos ir pavadījusi savu meitu: "Mans lielākais lepnums ir mazbērni Mairita un Kaspars, mazmāzberni Rihards un Emilija."

Balvu novada pašvaldības domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs, sveicot jubilāri, atzina, ka daudz kas ir redzēts un daudz vēl kaut ko gribētu redzēt. "Veselu grāmatu varētu uzrakstīt," piekrita jubilarē, atklājot, ka sāktu ar Kārļa Ulmaņa laikiem: "Tos es ļoti labi atceros. Tik skaisti bija laiki. Nē, ne tāpēc, ka biju jauna, bet tāpēc, ka bija daudz zemnieku, kuri kā piensaimnieku sabiedrība "Sviestīņš" paši uzcēla sviesta ražotni Abrenes apriņķī, Tilžas pagastā.

Zemnieki no Kārsavas, Bērzpils un Ruskulovas krētotavām uz mūsu pienotavu veda krējumu, lai taptu sviestīņš, ko 25 kilogramu kastēs sūtījām uz Angliju. Un, ja gribat pārliecināties, tad mans znots bija Anglijā, kur muzejā redzējis mūsu kastes. Lauki bija apstrādāti, ceļmalas – tīras, grāvji – nopļauti. Apprecējos gana veča, jo nebija tādi apstākļi, lai kaut kur steigtos. Brālis krita 1944.gadā, tēvs nomira 1945.gadā. Palika liela saimniecība. Es aru, ecēju, sēju, pļāvu. Nav tāda darba, ko manas rokas nav darijušas. Man vīrietis nebija vajadzīgs." Uz novada vadītāja joku, ka tagad ir veļas mašīnas un sievietes nav domātas darbam, bet mīlestībai, simtgadniece noteica: "Jaunie izgriez bīksēm caurumus un precas. Kauns skatīties. Kāpēc mēs nedziedam mūsu skaistās dziesmas?"

Olga neslēpa, ka seko līdzī politiskām norisēm valstī. Viņa, nemeklējot skaistus vārdus, tos skarbi velta arī politiķu virzienā: "Vecais Brigmanis, jau salicis, aizstāv savu tēvu Lembergu. Tāds jauns cilvēks, kā Valainis, ar putām uz lūpām gatavs Lembergu iecelt glābēja statusā. Kad žurnālists radījumā "Krustpunkts" uzdeva jautājumu par finansēm, viņš klusēja kā zivs bez ūdens."

* Turpinājums 7.lpp.

Nākamajā
Padugumā

● Godina darbīgākos
Uzņēmēju balle

● Kāpēc žurnālistiem viņi tā
patīk?
Lāču ģimenes atmiņu stāstījumi

Partnerībai jauna valde

1.novembrī Ziemeļlatgales partnerības valdes sēdē ievēlēja jaunu izpildinstitūciju, kas darbosies tuvākos trīs gadus: valdes priekšsēdētāja Ieva Leišavniece, valdes priekšsēdētāja vietnieks Edgars Kaļva, valdes locekļi Elīna Kaļva, Gints Grīslis, Māriete Orniņa, Jānis Igaunis, Agnese Puļča, Sarmīte Tabore un Daina Tutīņa.

Izcīna pirmo vietu

Tilžēnietis Martijs Krakops Rēzeknes novada šaha turnīrā "Open 2023", kas norisinājās brīvdienās Maltā, izcīnīja 1.vietu.

Lauku labumu tirdziņš Balvos

11.novembrī Balvos, laukumā pie Balvu Kultūras un atpūtas centra, notiks tradicionālais lauku labumu jeb zaļais tirdziņš, kurā ikviens varēs iegādāties dažādus lauku labumus, mājražotāju

Īsziņas

gardumus, sezonas dārzenus un augļus, amatniecības izstrādājumus.

Ielūgums Balvu novada agronomiem

Latvijas agronomu biedrība ielūdz uz gada balli par godu Latvijas 105.gadadienai **šī gada 16.novembrī plkst. 18.00 Vecauces muižā. Pieteikties pie Ivetas Kužumas līdz 10.novembrim** pa tālr. 29159128, e-pasts: agronomubiedriba@inbox.lv.

Pasākuma programmā prezentācijas par paveikto LAB un par nākotnes iecerēm. Viktorīnas, konkursi. Jauno biedru uzņemšana. Pasākumu vadīs Kaspars Ozoliņš, muzicēs muzikālās grupa "ROJA".

Vārds žurnālistam

Zinaida Logina

Tie, kam patīk ilgāk pagulēt, īpaši brīvdienā ritā pulksten desmitos, iespējams, vēl ir gultā. Taču ne "Balvu Roņi", kuri aizvadītajā svētdienā pulcējās Balvu ezera peldvietā, nolemjot izmēģināt, cik ilgi katrs var izturēt aukstajā ūdenī. Iemesls? Jau sesto gadu mūsu ziemas peldētāji, turpinot Latvijas simtgadē uzsāktu tradīciju, aicina valsts 105. dzimšanas dienā – 18. novembrī pulksten 12 vienoties stafetes peldējumā "Roņi peld 105". Tas nozīmē kopā visiem atrasties ūdenī vai nopeldēt 105 minūtes. Kā izrādās, šogad stafetes peldējumā apvienojušies jau 15 ziemas peldēšanas klubi un apvienības. Prieks, ka "jā" vārdu šai svētku aktivitātei teikuši arī "Balvu Roņi", un četrpadsmit no viņiem svētdien izmēģināja katrs savas izturības rezerves. Visilgāk – 10 minūtes un 30 sekundes – tas izdevās Aijai Bisterei. Atceramies, – kad sasītam kādu ķermeņa daļu, meklējam ledu vai aukstu priekšmetu, ko tai pielikt sāpīgajai vietai. Kāpēc? Jo aukstuma ietekmē sašaurinās asinsvadi, samazinās sāpes un mazinās tūska. Auksts ūdens var palīdzēt ārstēt mūsdienu skrejošās pasaules cilvēku hronisko stresu – trauksmi un depresiju. Pētījumos pierādīts, ka 2 vai 3 minūšu ilga auksta duša var būt tikpat efektīva kā antidepressantu lietošana. Kādā pētījumā noskaidroja, ka pusotras minūtes ilga auksta duša par trešdaļu samazināja slimības dienas un prombūtni no darba. Savukārt citā konstatēja, ka ziemas peldētājiem ir augstāka izturība pret augšējo elpceļu slimību izraisītājiem, un viņi ar šādām slimībām slimo par 40% retāk.

Uz tikšanās ūdeņos!

Latvijā

Atpaliek no kaimiņiem. Latvijai nebūs viegli mazināt atpalicību no kaimiņiem, ES vidējo līmeni mūsu valsts varētu sasniegt ap 2040. gadu. Latvijas valsts budžetā iekasējam salīdzinoši mazāk nekā kaimiņi, arī plaša ienākumu līmeņa jeb labklājības ziņā starp Latviju un Igauniju ir vēlā nemama. Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs pirms jaunās valdības izveidošanas izvirzīja mērķi, ka Latvijai sešu gadu laikā jeb līdz 2030. gadam būtu jāsasniedz vidējais Eiropas Savienības valstu labklājības līmenis. Taču ekonomisti spriež, ka tas nebūs viegli izdarāms, un reālāks termiņš, kad Latvija varētu sasniegt ES ekonomikas attīstības vidējo līmeni, būtu ap 2040. gadu.

Izbrauc no Latvijas. Vēloties pelnīt naudu ārpus Latvijas, aizvien vairāk cilvēku auj kājas uz Nīderlandi – vidēji pieci tūkstoši cilvēku gadā. Minimālā alga Nīderlandē ir viena no lielākajām Eiropā – 1995 eiro mēnesī. Nīderlandes uzņēmumi visai aktīvi meklē darbaspēku. Vislielākā interese esot par darbu arī Norvēģijā, Zviedrijā, Somijā un Vācijā.

Palīdzēs Ukrainas graudiem nonākt Āfrikā. Latvija no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" plāno atvēlēt 50 000 eiro iniciatīvai "Grain from Ukraine", lai veicinātu Ukrainas graudu piegādes Āfrikas valstīm. Tur pēc ANO Pasaules Pārtikas programmas aprēķiniem vairāk nekā 345 miljoni cilvēku 2023. gadā dzīvo pārtikas nedrošības apstākļos un vairāk nekā 43 miljoni cilvēku 51 valstī saskaras ar augstākā līmeņa vai ārkārtas pārtikas nedrošību.

Latviešu genoms sagādā pārsteigumus pētniekiem. Asins piliens ļauj noteikt mūsu veselības stāvokli un pastāsta arī par tautību un reģionu, no kura nākam. Kopīgo un atšķirīgo datu apkopojums jau drīzā nākotnē var nozīmēt katras nācijas iedzīvotājiem atšķirīgu pieeju slimību ārstēšanā un saslimšanu novēršanā. Pašlaik top Latvijas genoma datubāze, kas ir daļa no Eiropas viena miljona genoma projekta.

Jābūt gataviem visiem scenārijiem. Baltijas valstīm jābūt gatavām pilnīgi visiem scenārijiem, atzinis Latvijas aizsardzības ministrs Andris Sprūds. Viņš atgādināja, ka Latvija attīsta savas militārās spējas un virzās uz to, lai ieviestu pretmobilitātes pasākumus uz robežas. Savukārt hibrīdkarš notiek jau šobrīd, un tas redzams gan kā nelegālā migrācija, gan kā kiberuzbrukumus, gan dezinformācija, gan arī kā uzbrukums kritiskajai infrastruktūrai.

(No interneta portāliem www.tvnet.lv, www.lsm.lv)

Laukos teātris nezūd

Tilžas amatiereteātru jaunā sezona

Spraigi sezona iesākusies režisores Ineses Dauktes vadītajiem amatiereteātru kolektīviem – Tilžas kultūras nama amatiereteātra kolektīviem "Spogulis" un "Spogulēni", kā arī Balvu Kultūras un atpūtas centra teātra studijai.

Šajās dienās amatiereteātra kolektīvs "Spogulis" piedalījies divos pasākumos – Tilžas etnogrāfiskā ansambļa "Sagša" 35 gadu jubilejas pasākumā un amatiereteātru saietā "Sābri," kas notika Viļānos. "Etnogrāfiskā ansambļa "Sagša" jubilejai izveidojām vienu dziesmas dramatizējumu, kas pasākuma dalībniekiem ļoti patika. Pēc uzstāšanās Tilzā uzreiz arī braucām uz amatiereteātru saietu "Sābri" Viļānos. No mūsu novada tur vēl piedalījās Vectilžas amatiereteātris "Melnais kaķis". Uz šādiem saietiem gan reti braucam, bet kādreiz tomēr aizbraucam. Mūsu aktieris Jānis Cipruss saietā saņēma skatītāju simpātiju balvu. Kolektīvu vērtēšana saietā nenotika, bet skatītāji atdeva savas balsis par to, kas viņiem vislabāk patika. Turklāt Viļāni ir arī mūsu sadraudzības teātris. Viņi ar savām izrādēm ir braukuši pie mums, tad mēs arī aizbraucām pie viņiem. Ar saietu apmeklēšanu neaizraujamies, jo reizēm tie ievelkas diezgan pagari. Protams, cilvēkiem patīk skeči, taču arī tie prasa savu laiku noslīpēšanai," atklāj Inese Daukste.

Novada amatiereteātru skatē Tilžas jauniešu teātrim "Spogulēni" (piedalās jaunieši no 7. līdz 10. klasei) piešķir augstāko kategoriju, tādēļ kolektīvs tiek aicināts uz nopietniem pasākumiem. Spraiga būs gan šī, gan nākamā nedēļa, jo jauniešu kolektīvs piedalīsies gan Lāčplēša dienas pasākumā Naudaskalna tautas namā, gan 18. novembra pasākumā Balvos. Režisores Balvu teātra studijā iestudē Ziemassvētku pārdomu izrādi.

Amatiereteātru saietā Viļānos. Tilžas kultūras nama amatiereteātris "Spogulis" amatiereteātru saietā Viļānos, kur trupas dalībnieks Jānis Cipruss saņēma skatītāju simpātiju balvu par Teodora lomas atveidošanu skečā pēc tautas ziņģes motīviem "Kā Teodoram izgāja".

"Sezona iesākusies spraigi. Tiek strādāts jau kopš septembra. Patikami, ka amatiereteātri "Spogulis" papildinājuši jauni dalībnieki. Priecē, ka laukos teātris nezūd," secina režisore.

Aicina dāvināt veco naudu

Numismātikas un bonistikas izstāde Viļakas muzejā

Viļakas muzejā skatāma numismātikas un bonistikas kolekcija no Viļakas muzeja krājuma. Kolekciju sāka veidot vēl Viļakas vidusskolas novadpētniecības pulciņš 20. gs. 60. gados, kuru vadīja novadpētniece, skolotāja Leontina Maksimova.

Viļakas muzeja vadītāja RITA GRUŠEVA stāsta, ka vēlāk, izveidojoties Viļakas muzejam, cilvēki turpināja dāvināt muzejam dažādu laiku naudu. Nauda ir ļoti labs vēstures avots, tā ļoti labi raksturo laikmeta iezīmes – cilvēkus, notikumus, politisko situāciju, dabu u.c. Muzejā glabājas naudas kolekcija no Krievijas impērijas laikiem līdz mūsdienām. Kolekcijā ir vairāk nekā 200 naudas vienības.

Paralēli naudai ikviens apmeklētājs var iepazīties ar vidējām algām konkrētā laika posmā un apskatīt, kāda ir bijusi produktu, lietu, apģērba cena. Izstādē var apskatīt dēģus, reihsfeniņus, santīmus, rubļus, kapeikas, červoncus, latus, *repšikus*, reihsmarkas, markas u.c. Interesanta ir Krievijas impērijas laika nauda, kurai ir iespaidīgs izmērs – 260x122 mm, kā arī interesanti ir tautā saukti *repšiki*, kuriem īstais nosaukums bija Latvijas rublis.

Atmodas posmā tika izdota Jāņa Raiņa 1990. gada jubilejas monēta. Izstādē var redzēt arī vācu naudu, kurai uz banknotes rakstīts 200 miljardi markas, kā ar apskatīt I un II pasaules kara naudu, piemēram, reihsmarkas. Pirmās

Senās naudaszīmes. Viļakas muzejā skatāmas naudaszīmes no cara laikiem līdz mūsdienām.

brīvvalsts laika lats ir īpaša nauda, jo tā ir Latvijas valsts pirmā nauda. Piemēram, skolotāji vidēji saņēma 188 Ls. Pārtikas preces (1 kg): kviešu milti – 0,52; rudzu maize – 0,20; baltmaize – 0,53; piens svaigs, nenokrejots (litrs) – 0,13; skābs krējums – 1,06; eksporta sviests – 2,42; vistu olas (1 gab.) – 0,09; svaiga cūkgaļa – 1,32; žāvēta cūkgaļa – 1,71, žāvētas dūmu desas – 3,29; kartupeļi – 0,05; cukurs – 0,69, elektroenerģija – 0,43 par kW/h.

Arī atmodas posma pārejas nauda ir bijusi interesanta, piemēram, 1992. gada 1. jūnijā minimālā mēnešalga bija noteikta 1500 rubļi (*repšiki*) mēnesī. Šajā posmā produktu vidējās cenas, kas, protams, valstī var atšķirties, bija: cūk-

gaļa (karbonāde) – 88,50, desa pusžāvētā – 161, sviests – 157,89, olas 10 gab. – 28,70, gurķi svaigie – 34, rupjmaize – 5,65, saulespuķu eļļa – 74,40, veļas pulveris – 17,92, ledusskapis – 29 820, fotoaparāts "Zenit" – 4336-5004, sieviešu ziemas zābaki – 1226. (Izmantoti periodika.lv pieejamie avoti.) Līdz ar to izstādē var izpētīt, kāda bija naudas vērtība un ko par to varēja nopirkt.

Izstādi papildina arī skaistas, vēsturiskas Viļakas pilsētas ielu bildes. Izstādes mērķis ir ne tikai parādīt Viļakas muzeja krājumu, bet arī aicināt ikvienu, ja kādam mājās ir nevajadzīga vecā nauda, dāvināt to, lai papildinātu kolekciju. Izstāde muzejā būs skatāma līdz 2024. gada janvārim.

Lappusi sagatavoja I. Zinkovska

Saruna

Arī biznesā kā zebra – aiz melnās svītras baltā

“Ja man jāraksturo savas sajūtas šobrīd, tad tas ir prieks un gandarījums, kas mijas ar milzīgu pārgurumu. Pats galvenais, ka ieguldītais darbs teju trīs gadu garumā vainagojies ar panākumu un vēl viens mans sapnis piepildījies – 23. oktobrī Smiltēnē beidzot durvis vēra mana picērija,” teic “Zebras” īpašniece, baltinaviete KRISTĪNE LOČMELE. Kā šajos laikos prast ne tikai noturēt biznesu, bet vēl paplašināties, – par to saruna ar uzņēmēju.

Astoņu darbības gadu laikā atvērtas picērijas Balvos un Alūksnē, nupat arī Smiltēnē. Tas bija spontāns lēmums?

– Tā bija ļoti apzināta izvēle. Nākamgad 7. jūlijā apritēs trīs gadi, kopš noslēdzu telpu nomas līgumu. Toreiz to slēdzu ar domu, ka atvērsu picēriju divos mēnešos, bet realitātē divi mēneši pārtapa divos ar pusi gados.

Kādēļ tieši Smiltēnē?

– Brīdī, kad domāju par vēl vienas picērijas izveidi, sapratu, – ja tas notiks, iešu Rīgas virzienā, jo vidzemnieku mentalitātē man simpatizē vairāk. Ja Smiltēnē jāsalīdzina ar Alūksni un Balviem, atšķirība ir. Cilvēki ir vairāk iejūtīgāki. Teikšu godīgi, Balvos pircēji jau pieraduši, ka “Zebra” ir, un vairs nenovērtē. Smiltēnē šajās dienās vēroju pretējo. Tādus pateicības vārdus un izziņas, kādas saņēmu, līdz šim nebiju lasījusi. Cilvēki rakstīja: “Kā mēs jūs gaidījām!”, “Mēs bijām pelnījuši picēriju!”, “Paldies, ka jūs esat un izvēlējāties tieši Smiltēni.” Patikami un aizkustinoši līdz sirds dziļumiem. Bet, protams, vienmēr ir arī medaļas otra puse.

Kāda?

– Pirmajā nedēļā pēc picērijas atvēršanas Smiltēnē cilvēki mūs gāza no kājām. Ar papildspēkiem no Balvu un Alūksnes picērijām strādājām bez pusdienām un atpūtas. Diemžēl ne visi bija gatavi gaidīt pasūtījumus, tādēļ nācās uzklaut arī pārmetumus. Viens no tiem bija par to, ka atteicām pasūtījumu bērnam. Es visu saprotu, bet kurš sapratis mūs? Manu darbinieku bērni, kuri gaida mājās, nav bērni? Tas nav normāli, ka cilvēkam darbs beidzas pulksten 22 vakarā, bet viņš atnāk mājās pusnaktī, jo izrādās, ka citi bērni grib vairāk ēst nekā savējie. Jā, atzīstu, ka pirmajās dienās mums patiešām pietrūka kapacitātes un jau ap pulksten 18 vakarā pasūtījumus vairs nepieņēmām. Nācās atteikt. Parēķināju, ka vidēji dienā izcepām 100 picas. Lai tās pagatavotu (ņemot vērā, ka jaunais personāls vēl tikai mācās un apgūst apkalpošanas un citas darbam vajadzīgās iemaņas), vajadzīgas 20 stundas. Mūsu darba laiks ir 10 stundas. Un te es nerunāju par to, ka vēl nepieciešamas sagataves – jāsigriež vairāku veidu gaļas, jārivē siers, kas lielā kvantuma dēļ reizēm aizņem pat 2-3 stundas. Bet vēl jau jāuzraudzē mīkla un jāuzkopj telpas... Daudzi reizēm jautā, kādēļ nestrādājam ar jau gatavo rīveto sieru. Jā, mēs varam tādu izmantot, tāpat kā saldētos produktus, bet tas vairs nebūs mūsu produkts. Mēs paši savu pircēju esam pieradinājuši pie kvalitātes, uzstādījuši augstu latiņu. Šie pārmetumi ķērās pie sirds, jo ar vīru Dāvi pēdējās trīs nedēļas strādājām bez brīvdienām. No rītiem cēlāmiešiem, kāpām mašīnā, braucām uz Smiltēni vai Rīgu, un mājās bijām ap pusnakti. Un tā katru dienu. Atvēršanās dienā nogurums jau sita augstu vilni.

Pirms picērijas atvēršanas sociālajos portālos rakstījāt, – ja būtu iespēja visu pagriezt atpakaļ, labāk lietu naglas...

– Lai piedod kolēģi, bet citās ēdināšanas nozarēs nevajag tik daudz sagatavju un iekārtu, lai pagatavotu produktu. Pica – tas ir ļoti piņķerīgs process, un mani kaitina, ka cilvēki to nenovērtē. Rīgā gatavi rezervēt galdziņus restorānā un gaidīt rindā pat nedēļu.

Mēs ar vīru bieži mēdzam iepirkties suši bārā, kurā pasūtījuma gaidīšanas laiks nekad nav bijis ātrāks par 90 minūtēm. Tā ir pusotra stunda. Un cilvēki gaida, jo viņi zina, ka pretī saņems kvalitatīvu produktu. Pie mums nereti nākas noklausīties pārmetumus, – jāgaida 20 minūtes?! Ko jūs te darāt? Kāpēc jums nav piecas krāsnis un 20 darbinieki? Es šo biznesu zinu no visām pusēm, un, ja atnāk cilvēks, kurš uzņēmējdarbībai pat blakus nav stāvējis un mani māca strādāt, tad lai viņš man atbild, ko es ar tām piecām krāsnīm darišu pirmdienās, kad pirmais klients picērijā ienāk ap pulksten 17? Lai parāda tos

darbiniekus, kuri gatavi atnākt un strādāt tikai 4 stundas dienā, nevis pilnu darba laiku. Tādi neatradīsies.

Mēdz teikt, – veiksmīga biznesa pamatnoteikums ir laba plānošana. Cik daudz uz priekšu varat atļauties plānot laikā, kad esam iesākuši dzīvot šodienai un rītdienai, nezinot, kas sagaidīs turpmāk?

– Es vispār neko neplānoju. Arī šobrīd, darbiniekiem rakstot darba grafikus, saprotu, ka mana dzīve var sabrukt jau pēc piecām minūtēm. Atliek vien saņemt izziņu ar tekstu: “Piedod, darbā nebūšu, esmu slima” vai, piemēram, piedzīvot brīdī, kad no ierindas iziet kāda iekārta. Man jābūt ļoti elastīgai, citu variantu nav. Šis ir privātais bizness, kur tevi var iznīcināt vienā dienā. Tāpēc visu, ko nopelnu, investēju tālāk, cenšoties būt mazāk atkarīga no konkrētas vietas vai pilsētas. Tas ir arī mans redzējums – jo vairāk pilsētās būšu, jo mazāk būšu atkarīga no kaut kā viena. Man tikko bija iespēja Balvos iegādāties labas telpas stratēģiski izdevīgā vietā un es sev uzdevu jautājumu, – vai redzu sevi šeit nākamajos desmit gados? Pirmā lielā jautājuma zīme bija kaimiņš, kas atrodas blakus, otrā – izmirstošais darbaspēks, ar ko cīnos aptuveni pēdējos piecus gadus. Man ļoti patīk Balvi, ļoti patīk šeit dzīvot, bet vai mans bizness šeit dzīvos pēc pāris gadiem, uz šo jautājumu pagaidām atbildes nav.

Ir tā, ka iemaņas un saprašana nāk ar laiku. Pirmā “Zebra” izceptā pica bija tikpat laba kā trīs tūkstošā?

– Vai! Brīžos, kad ar kolēģi Agnesi, kura ar mani strādā no pirmās dienas, atceramies savas pirmās picas, patiešām pārņem kauns. Nē, protams, tās nebija ideālas. Un arī pirmās Smiltēnē izceptās vēl tādas nav, jo cilvēki vēl tikai mācās. Taču ar katru gaļu savu ražoto produktu pilnveidojam, un mums ir dažādas labas idejas, kuras ieviest dzīvē jau tuvākajā nākotnē.

Pašai picas sapņos nerādās?

– Nerādās gan, un arī ieēst tās varu. Varbūt ne katru dienu, bet varu. Man ļoti garšo savs produkts – vienu brīdī neēdu gaļu, tad *topā* bija veģetārās, citreiz gribas ko asāku. Arī kaut kur aizbraucot, vienmēr nopērku un pagaršoju kādu picu. Nesen pie manis prasījās darbā kāda sieviete no Rēzeknes, kura iepriekš bijusi priekšniece kādā ēdināšanas uzņēmumā. Tad jau man laikam jāuzsūt sev pa plecu, ja viņa grib pie manis braukt mācīties picas cept. Bet kāpēc gan nē?

Par ko klienti saka vislielākos komplimentus?

– Bieži komplimentus nesaņemam, vismaz no savējiem. Vairāk labu pasaka ciemiņi, kuri pie mums atbraukuši pirmoreiz un viņiem ir, ar ko salīdzināt. Nesen Alūksnē picērijā kāds pircējs bija ierakstījis komentāru, – ja šo picu ar dillēm un lociņiem pagaršotu kāds itālis, viņš *aizietu ar sirdi*. Bet es vienmēr saku un teikšu, – nekad nevajag salīdzināt. Mēs esam ziemeļnieki, mums ir cita uztvere par lietām. Daudziem mūspuses cilvēkiem itāļu tik ļoti iecienītais mocarellas siers neko neizsaka, jo tas ir bezgaršīgs. Mūsu cilvēku garšas kārpniņas vairāk atpazīst Krievijas un Holandes siera garšu, ar ko arī strādājam. Atceros pašus biznesa pirmsākumus, kad cepām picas ar baziliku. Baziliks sakalta, metām to ārā, jo cilvēki šo garšvielu nesaprata. Tāpēc saku, – netaisiet man kaunu un nesalīdziniet mani ar itāļiem. Tas ir pavisam kas cits. Turklāt viedoklis par garšu salikumam nekad nevar būt objektīvs, tā nu tas ir. Kad sākām picās izmantot dilles un lociņus, šīs garšvielas piedāvāja vien retajā picērijā. Tagad tās sastopamas katrā otrajā. Jā, arī pie mums braukuši no Rīgas picērijām un fotografējuši ēdienkartes – tā ir realitāte.

Es vienmēr ļoti piezemēti esmu izturējies pret savu uzņēmumu un produktu, bet ir brīži, kad saprotu, ka beidzot jāsāk novērtēt tas, ko darām.

Picērija mazpilsētā. Skeptiķis teiks, – pāris gadi, un aizvērsies. Kā izdevies paplašināties?

– Covid laiks ļoti uzskatāmi parādīja, kas ir kas. Vecrīgā aizvērsās visi uzņēmumi, kas savulaik izgāja uz starptautisku tirgu. Mēs esam lokāli un strādājam vietējam patērētājam, jo mazpilsētā cilvēks ir šodien un būs arī rīt. Jā, varbūt apgrozījums nav tik milzīgs kā Rīgā, bet savs minimums,

Gatava augt un mācīties. Šogad vasarā Kristīne Rēzeknes Augstskolā absolvēja Ekonomikas fakultāti, Biznesa vadības programmu, bet nu viņa jau ir topošo maģistrantu rindās: “Man patīk, ka studijās varu vilkt paralēles teorijai ar pieredzi. Mācos, lai paceltu savu pašapziņu, jo izglītība tomēr ir svarīga. Vēl es labprāt pamācītos arī kādos pavāru kursos. To noteikti darišu, kad pabeigšu studijas maģistrantūrā.”

kuru nopelnot, varu turpināt strādāt un eksistēt, tomēr ir. Tāpēc sapratu, ka dotajā brīdī mans klients arī ir mazpilsētas iedzīvotājs. Turklāt ar trīs picērijām vieglāk izdzīvot nekā ar vienu. Ir mēneši, kad Alūksne sevi neatpeln, ir, kad Balvi. Un es saprotu – ja gribu palikt šajā biznesā, man jāpaplašinās. Ja nē, tam ātri pienāks beigas.

Apmeklētāju gaume picērijās Balvos, Alūksnē un Smiltēnē atšķiras?

– *Top* pica visur ir viena – “Vilks ar zebri saderēja”, arī Smiltēnē tā tagad ļoti pieprasīta. Vienīgi, kas pilsētās ļoti atšķiras, ir iepirkšanās paradumi. Ir maz picēriju, kurās cep lielā izmēra picas, tādēļ mums grūti iemācīt cilvēkam, lai viņš ņem lielo picu ar divām dažādām garšām. Balvenieši jau iemācījušies un saprot, ka tas ir ātrāk un, ja rēķina laukuma formulu, tad sanāk arī vairāk nekā divas 30cm picas.

Biznesā neviens darba stundas neskaita... Kā spējat izturēt tādu dzīves tempu?

– Teikt atklāti? Man nācies atteikt pasūtījumus un saņemt klientu pārmetumus, – tā ir jūsu nauda, kuru jūs nenopelnījāt. Bet es teikšu, ka darbs 24 stundas nedēļā vairs nav par mani. Es neesmu gatava tā strādāt. Pati saskāros ar mentālās veselības problēmām, kas radās pārslodzes dēļ, tādēļ uzskatu, ka darbam jābūt balansā ar manu dzīvi. Ja tas iet pār pārēm, tad lai man to nepārmet. Neesmu izveidojusi šo biznesu, lai nopelnītu visu pasaules naudu. Kad iezvanās telefons, zinu, ka atkal kāda problēma, kas būs jārisina. Mana ikdiena ir daudz dažnedažāda lieluma un smaguma pakāpju problēmu risināšana. Un tas viss ir stress. Iespējams, es gribētu šo biznesu paplašināt vēl, jo zinu, kā to darīt. Bet saprotu, ka mani nervi to var neizturēt. Esmu laimīga, ka mani atbalsta kolēģi Balvos un Alūksnē. Manas visas pēdējās vasaras pagājušas “Zebra”, jo nav, kas strādā.

* Turpinājums 10.lpp.

Baģāta ābolu raža

Katrai šķirnei – sava garša un īpašības

Laikā, kad ābolu raža jau novākta, dārzkopji ar prieku var aplūkot sava darba augļus – vitamīnu avotu turpmākajiem mēnešiem. Arī Bērziņpils pagastā, kur, kā atzīst SIA “Lazdas” saimniece GUNA TŪMIŅA, neskatoties uz pavasara salnām, raža padevusies laba un jau glabājas pagrabā.

Ābeles saimniecībā aug un ražo gadiem ilgi, pārbaudītajām vērtībām pamazām klāt nāk arī kāda jauna šķirne. Pēdējos gados, kā atklāj saimniece, iestādīta šķirne ‘Auksis’, saldās garšas un mīksto augļu dēļ cilvēki to ir iecienījuši visvairāk. Pieprasīta ir arī šķirne ‘Antejs’, kas, salīdzinot ar iepriekšējo, ilgāk glabājas, āboli ir sarkani, sulīgi, stingri un skaisti, ar skābenāku garšu. Vairākus gadus saimniecībā ražo arī ‘Sinap Orlovskij’ šķirnes ābeles, augļi vairāk ir piemēroti sulai, kā arī uzglabāšanai līdz pat pavasarim un vasarai, kad citu šķirņu ābolu vairs nav pagrabā. Vairākas šķirnes gadu gaitā ir izbrāķētas, jo neatbilda vēlmēm. “Tagad ir daudz jaunu, Latvijā (Dobeļē) audzētu šķirņu, ko var stādīt mazdārziņos. Komercdārziem ir nedaudz citādi, jo svarīgi, uz kāda potcelma potēts augļu koks, kādu vainagu tas veido un kādas ir šķirnes īpašības. Mazbērniem par godu esmu iestādījusi pundurābelītes – vasaras šķirnes ‘Baiba’ un ‘Uldis’. Tās ir kompaktākas, ar zemāku vainagu, bērni var vieglāk piekļūt pie āboliem,” atklāj G. Tūmiņa.

Ābolus audzē bez miglošanas

Saimniecībā ražo aptuveni 10 šķirņu ābeles – vecākās ir ‘Rīgas Rožābele’, ‘Konfetnaja’, ‘Rudens Svītrainais’ u.c., jaunākas ir ‘Iedzēnu’ (ar augstu vainagu), ‘Lobo’ u.c. Joprojām ražo ‘Baltais Dzidrais’, ko saimniece ir pārpotējusi, kā arī ‘Antonovka’, ko

saglabā, lai nepazūd kā šķirne. Interesanti, ka katrā reģionā ‘Antonovkas’ āboliem ir citādākas garšas īpatnības.

“Audzējam, izmantojot bioloģiskās metodes, jo paši nevēlamies lietot uzturā produktus, kas migloti ar indēm. Ābeļdārzā, kas ir aptuveni hektāra platībā, vēl visi augļu koki neražo. Cīnos ar zaķiem, lai neapgrauzī jaunus kociņus. Novācot ražu, ābolus šķirojam – izbrāķētos atlasām sulai, bet labākos (aptuveni 1–2 tonnas) liekam pagrabā svaigam patēriņam,” stāsta G. Tūmiņa.

Svētkos – pildīti āboli

Augļus nemiglo arī tad, kad liek pagrabā. Ir saimniecības, kur tos miglo, par ko liecina vaska kārtiņa, kas pēc miglošanas veidojas uz āboliem, lai tie būtu izturīgāki pret slimībām. “Veselībai tas nav labi. Paši ēdam, arī citi cilvēki brauc pie mums pēc āboliem, jo zina, ka tie gadiem nav ķimīzēti,” teic saimniece. Uz svētkiem viņa vienmēr cep kādu pīrāgu vai ābolkūku, labprāt sacep arī pildītus ābolus, pildījumam izmanto rozīnes, riekstus, cepumus, kanēli un krējumu (saldummīļiem pildīti āboli lieliski garšos, piemēram, kopā ar saldējumu vai medu). Cepšanai, kā saka Guna, ir pateicīga šķirne ‘Auksis’, kas pagrabā glabājas aptuveni līdz martam.

Smaržo un garšo lieliski! Lai āboli labi uzglabātos, kā skaidro Guna (attēlā), ir jāseko līdzī temperatūrai (jābūt +3; +5°C) un mitruma procentiem pagrabā. Tāpat arī jāatceras, ka pagrabā, kur glabājas āboli, nedrīkst likt dārzeņus, jo āboli pievelk dārzeņu smaržu, līdz ar to zaudē savas garšas īpatnības.

Foto - A. Kirsanovs

Īsumā

Priecē draudzes atsaucība

4. novembrī notika Balvu katoļu draudzes talka un, kā stāsta draudzes prāvests Guntis Brūvers, cilvēku atsaucība bija liela: “Ieradās aptuveni 30 cilvēki, laiks bija labs, padarījām daudz – sagražām koku lapas, sakārtojām šķūņus, talkas noslēgumā pusdienas talciniekiem sarūpēja SIA “Senda Dz”.” Prāvests atgādina, ka novembrī Baznīca īpašu uzmanību pievērš mirušajiem, ikviens ir aicināts caur ikdienas lūgšanu palīdzēt tiem, kuriem vajadzīga palīdzība, jo arī pēc nāves cilvēks turpina dzīvot: “Var lūgties visur – baznīcā, kapsētā, mājās un citur, jo katra lūgšana ir vērtīga.”

Šodien mums bija daudz puīšu ar trimmeriem, izplāva visu kapu vidu (ir daudz kapiņu, kas apauguši ar zāli), izplāva stāvvietā zāli, arī kapu malas no ārpuses. Sievas grāba lapas gan kapu vidū, gan priekšpusē. Bija arī traktors, ar kuru sagražātās lapas un zāli aizveda uz lapu kaudzi. Nomainījām arī ziņojumu dēli pie kapu vārtiem.” Pliešovas kapos parasti talku rīko nedēļu pirms kapusvētkiem vai svecīšu vakara. Šogad svecīšu vakars bija 4. novembrī, bet talka bija plānota 28. oktobrī, tomēr sniega dēļ talku nācās pārcelt. Pagājušajā gadā rīkoja divas talkas rudenī – pirms svecīšu vakara un lapu grābšanas talku oktobra beigās. “Ir brīnišķīgi redzēt sakoptus kapiņus, ir skaisti. Priecājas dzīvie un mirušie,” teic kapu vecākā.

Skanēs labdarības koncerts

Tikaiņu bibliotēkā novembris sācies ar vairākiem pasākumiem. Visu mēnesi apmeklētāji var apskatīt Balvu Mākslas skolas audzēkņu darbus, savukārt 8. novembrī plkst. 14.30 bibliotēkā notiks dziedātāja, Latvijas Radio kora solista Jāņa Kurševa labdarības koncerts “Dvēseles dziesmas”, pasākumā dzeju lasīs Irēna Romāne. Bibliotēkā arī šoruden lūdz par mirušajiem – 15. novembrī plkst. 11.00 ikviens aicināts uz psalmu dziedājumiem.

Sakopj Pliešovas kapus

Pliešovas kapu vecākā Marita Kušnīre, stāstot par kapu sakopšanas talku, kas notika 2. novembrī, priecājas par lielo cilvēku atsaucību: “Šodien mums bija daudz puīšu ar trimmeriem, izplāva visu kapu vidu (ir daudz kapiņu, kas apauguši ar zāli), izplāva stāvvietā zāli, arī kapu malas no ārpuses. Sievas grāba lapas gan kapu vidū, gan priekšpusē. Bija arī traktors, ar kuru sagražātās lapas un zāli aizveda uz lapu kaudzi. Nomainījām arī ziņojumu dēli pie kapu vārtiem.” Pliešovas kapos parasti talku rīko nedēļu pirms kapusvētkiem vai svecīšu vakara. Šogad svecīšu vakars bija 4. novembrī, bet talka bija plānota 28. oktobrī, tomēr sniega dēļ talku nācās pārcelt. Pagājušajā gadā rīkoja divas talkas rudenī – pirms svecīšu vakara un lapu grābšanas talku oktobra beigās. “Ir brīnišķīgi redzēt sakoptus kapiņus, ir skaisti. Priecājas dzīvie un mirušie,” teic kapu vecākā.

Dzied psalmus

Lazdulejā lūdz par mirušajiem

Foto - no personīgā arhīva

Novembrī daudzviet mūsu novada sietu namos, bibliotēkās un baznīcās dzied psalmus par mirušajiem. Arī Lazdulejas sietu namā 3. novembrī skanēja lūgšanas un dziedājumi.

“Psalmus ik rudenī dziedam jau vairāk nekā 10 gadus, jo mūspusē ir dievticīgi cilvēki. Aizlūgt par mirušajiem ir viens no svarīgākajiem pasākumiem,” teic SILVIJA SALMANE, piebilstot, ka psalmus dziedāt sākusi pirms daudziem gadiem, kad kopā ar mammu piedalījās dziedāšanā kādās mājās, kur rīkoja bēres. Silvija atklāj, ka pagastā vairs nav cilvēka, kurš uzņemtos psalmu vadīšanu – iepriekšējā vadītāja ir cienijamā vecumā, tāpēc sievas dzied līdzī dziedājumiem, ko vada Valentīna Keiša un ir ieskaņoti diskā. “Dziedājumi ilgst 2–3 stundas, beigās lūdzamies arī pašas par sevi un dzīvi. Dažkārt pie mums brauc arī sievas no Vectilžas vai Šķilbēniem, jo pasākums aicina kopā līdzīgi domājošus cilvēkus, kuriem lūgšanas par mirušajiem ir dvēseles nepieciešamība. Man patīk dziedāt kopā ar citiem, lai gan varu tikai piedziedāt, patīk arī braukt uz baznīcu. Agrāk, kad kāds cilvēks nomira,

viņa mājās pēc 40 dienām vai viena gada rīkoja psalmu dziedāšanu. Tagad sen tā vairs nav. Gribētu, protams, lai psalmu dziedāšanas tradīcija turpinās,” cerīgi saka Silvija.

“Kad biju maza meitene, negribējās ilgi sēdēt un dziedāt. Mamma ģimenē visi dziedāja un lūdzās par mirušajiem. Agrāk, kad kāds cilvēks nomira, cits pie cita gāja dziedāt,” atceras DAINA BUKOVSKA, kura psalmus dzied kopš bērnības. Joprojām, lai arī ar gadiem ir kļuvis fiziski grūtāk nosēdēt un dziedāt, kas arī prasa spēku, viņa neatsaka, kad kāds aicina uz psalmiem par mirušajiem. Un īpaši piemin lūgšanās tos, par kuriem vairs nav neviena, kas lūdzas. “Nešķiroju cilvēkus, lūgšanās pieminu visus pagasta ļaudis. Kamēr būšu dzīva, tikmēr lūgšos. Apmeklēju baznīcu, arī mājās lūdzos par mirušajiem. Novembrī dažkārt redzu sapnī kādu aizgājušu. Kad noskaitu lūgšanas vai kapos iededzu svecīti, mirušais cilvēks vairs sapnī nerādās. Varbūt arī mēs kādreiz pie kāda staigāsim sapņos, nevar jau zināt,” teic D. Bukovska, piebilstot, ka ar gadiem, kad laukos paliek arvien mazāk cilvēku, nez vai būs, kas sakopj kapu kapiņus un piemin lūgšanās mirušos.

Lappusi sagatavoja A. Socka

Savam un citu priekam

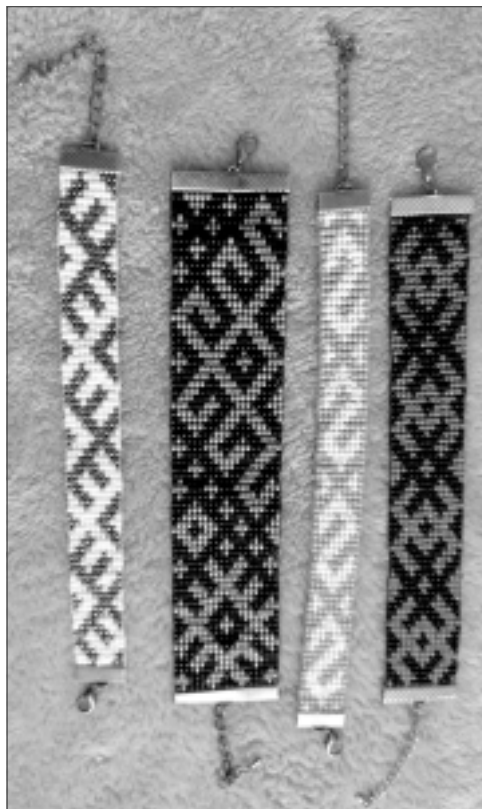
Veido darbus, ko sirds un pirksti prasa

Balveniete ZANE KEIŠA ikdienā strādā pansionātā "Balvi", bet brīvajā laikā gandrīz ik brīdi izmanto, lai darinātu dažādus rokdarbus.

Rokdarbi – adīšana, šūšana, izšūšana, tamborēšana, pārlošana – Zanei patīk un interesē kopš agras bērnības: "Vecmamma (no mammas puses) bija liela rokdarbniece, audēja, arī mammai padodas rokdarbi, īpaši adīšana. Kad man, mācoties skolā, vajadzēja adīt, mamma sēdēja klāt un palīdzēja ar padomu, nevis adīja manā vietā. Tamborēšanu apguvu pašmācības ceļā, pamazām arī šūšana kļuva par manu sirdslietu, lai gan sākumā nepatika. Man pat ir zeļļa diploms šūšanā, ko savulaik ieguvu Balvu Amatniecības vidusskolā (tagad – Balvu Profesionālā un vispārīgglītojošā vidusskola). Sākumā šuvu dažādus sikumus, vēlāk – gultasveļu, aizkarus un citas sadzīvē vajadzīgas lietas. Noderēja zinošu cilvēku padomi šūšanā, kā arī, protams, idejas, kas atrodamas internetā. Man patīk mēģināt un eksperimentēt," atzīst rokdarbniece. Darbojoties viņa labprāt izmanto dažādus materiālus, izvērtē, kas labāk izskatās un darba procesā vieglāk padodas, piemēram, no audumiem iecienītākā ir kokvilna, bet eksperimentē arī ar trikotāžu un citiem audumiem. Adot zeķes, kas rudens mēnešos ir, tā teikt, *topā*, gribi vai nē, jādoma jau par Ziemassvētkiem un dāvanām. "Kājas visiem salst," smeļ Zane, piebilstot, ka zeķu adīšanai izvēlas vilnas un cita materiāla dziju. Kādas noteiktas krāsas audumam vai dzijai, ko biežāk izvēlas rokdarbniece, nav, jo patīk toņu dažādība. "Strādāju vairāk ar izjūtām – izvēlos rakstu, sakombinēju krāsu toņus un sāku adīt. Ja patīk un domāju, ka sanāks labi, turpinu, bet, ja kaut kas nepatīk, jaucu ārā un sāku no gala," skaidro rokdarbniece, piebilstot, ka pret saviem darbiem ir paškritiska, lai arī ne mazums dzirdēts labu atsauksmju no cilvēkiem, kuri viņas darinājumus saņēmuši dāvanā. "Paldies vārdi, protams, silda sirdi," secina Zane.

Zābaciņi. Tamborētie zābaciņi bērniem ir silti un skaisti. Zane atzīst, ka reizēm pirms rokdarbu darināšanas var just, ka *pirksti niez*, kā gribas strādāt.

Rokas-sprādzes. Austo rokas-sprādzju tapšanā bagātīgi izmantotas pērlītes. Aušanai ir iegādātas mazas stellītes, pērļu darbiņus lielākoties darina dāvanām.

Rokdarbniece. Runājot par vaļasprieku, ko varētu attīstīt kā biznesa ideju, Zane bilst, ka dzīvē neko nevar zināt, kā attīstīsies nodarbošanās: "Visam savs laiks. Pagaidām man tā ir darba terapija, kas palīdz mazāk domāt par ikdienas rūpēm. Ja nepatīktu, tad nedarītu."

Glezniņa. Izšūta krustdūrienā, glezna ir gluži kā mākslas darbs, kas iederas mājas interjerā.

Kristību apģērbs. Ar īpašu mīlestību un rūpību darināts darbs, kas, var teikt, ir mazā cilvēka pirmais goda tērps.

Sedziņa. Tamborēšana un citi rokdarbi, kuru tapšanā vajadzīga milzīga pacietība, ir Zanes vaļasprieks, kas nomierina un sakārto domas. Rokdarbiem nav žēl veltīt laiku vēl vakaros vai agrajās rīta stundās, lai pabeigtu iesākto.

Adijumi. Zanei labāk patīk adīt zeķes (vienu zeķu pāri noada apmēram četrās dienās), bet ada arī cimodus, cepures, šalles u.c. "Cepures veikalā nepērku. Man patīk, ka ir citādi nekā pārējiem. Pašas darinātais darbs ir daudz patīkamāks nekā rūpnieciski ražotais. Ja protu, kāpēc šīs prasmes neizmanto?" spriež rokdarbniece.

Lappusi sagatavoja A.Socka, foto – no personīgā arhīva

Jauna vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja

Kur vēl caurspīdīgāk?

Edgars Gabranovs

Oktoobra nogalē Balvu novada domes sēdē deputāti akceptēja lēmumprojektu par izmaiņām Balvu novada Vēlēšanu komisijas sastāvā, ievēlot Ilonu Ločmeli par Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju ar 2023.gada 1.novembri.

Ilggadējais priekšsēdētājs iesniedz iesniegumu

Balvu novada pašvaldība 2023.gada 19.septembrī saņēma un reģistrēja Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Ivara Logina iesniegumu, kurā viņš sakarā ar darba apjoma palielināšanos pamatdarba vietā lūdza atbrīvot no Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja un komisijas locekļa pienākumu pildīšanas. Saskaņā ar Balvu novada domes 2021.gada 29.jūlija lēmumu "Par Balvu novada Vēlēšanu komisijas izveidošanu, locekļu kandidātu pieteikšanas termiņa izsludināšanu" no 2021.gada 10.augusta līdz 2021.gada 31.augustam bija izsludināts Balvu novada Vēlēšanu komisijas locekļu kandidātu pieteikšanās termiņš. Noteiktajā termiņā pieteicās trīspadsmit Balvu novada Vēlēšanu komisijas locekļu kandidāti. Vienu kandidātu pieteica Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja amatam, 10 – komisijas locekļa amatam, 2 kandidātus pieteica gan komisijas priekšsēdētāja, gan komisijas locekļa amatam. Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja amatam bija pieteikta Ligija Logina un Ilona Ločmele. Balvu novada pašvaldība Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja amata pretendentiem Ligijai Loginai un Ilonai Ločmelei 2023.gada 16.oktobrī nosūtīja vēstuli ar uzaicinājumu apstiprināt, vai piekrit, ka viņu kandidatūras atbilstoši 2021.gadā iesniegtajam pieteikumam tiks virzītas ievēlēšanai Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja amatā. L.Logina pašvaldībā iesniedza atteikumu, bet otra pretendente I.Ločmele iesniedza apstiprinājumu, ka piekrit, ka viņas kandidatūru atbilstoši 2021.gadā iesniegtajam pieteikumam virzīs ievēlēšanai Balvu novada Vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja amatā.

Atmesti daudzus gadus atpakaļ

Pirms deputātu balsojuma I.Ločmele atzina, ka pēdējo gadu straujajai izaugsmei, kad vēlēšanu komisijas visā valstī spēja operatīvi strādāt speciālās datorprogrammās, tostarp saskaņot balsis, kā arī plusus un minusus, ir pārvilkta svītra: "Mēs esam atmesti daudzus gadus atpakaļ. Nākamgad Eiropas Parlamenta vēlēšanās, iespējams, strādāsim vecajā stilā, kad plusus un minusus skaitīsim *ar rokām*. Tas, manuprāt, ir sliktis rādītājs, bet ar to būs jātiek galā. Sola, ka darbs normalizēsies pašvaldību vēlēšanās. Priecē tas, ka Saeima paugstinājusi stundas tarifa likmi komisijas strādājošajiem."

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs piekrita, ka balsu skaitīšana *ar rokām* ir milzīgs cilvēku darbs. Viņš apstiprināja, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanās nekandidēs. Deputāte Aija Mežale vēlējās rast atbildi uz diviem jautājumiem: "Pirmkārt, kā oponentu viedoklim, ka vēlēšanas ir necaurspīdīgas, ka naktī balsis saskaita kaut kā nepareizi. Tā ir vienmēr, turklāt, iespējams, tāpēc nobalsojušo skaits sarūk. Otrkārt, kāpēc iedzīvotāji neiet balsot un kā viņi motivē savu lēmumu? Vai tā ir neuzticība valstij, vai tā ir neuzticība vēlēšanu sistēmai? Vai konkrētiem

cilvēkiem?" I.Ločmele uzsvēra, ka audzināšana jāskatās jau skolā: "Stāstiet saviem bērniem un mazbērniem, ka demokrātiskā valstī jāizmanto iespēja iet uz vēlēšanām, lai paustu savu viedokli. Jau 2021.gadā teicu, ka vēlēšanu komisijām jāstrādā ne tikai četros gados reizi, bet varbūt jāiet arī uz skolu. Piemēram, skolās vēlēšanas var arī izspēlēt kā spēli. Par to, – kāpēc neiet uz vēlēšanām? Neviens nav noslēpums, ka daudziem ir viena un tā pati atruna: "Tur jau tāpat nekas nemainīsies." Sāksim ar to, ka politiķiem jāpilda savi solījumi. To cilvēki novērtēs. Balsotāju pulciņš pieaugs, kad politiķi spēš paskaidrot, ka solīja to un to, izpildīja to un to. Par balsu skaitīšanu? Mēdz būt dažādi *'čē-pē'*, un zinām, ar ko tas beidzas. Pat ar cietumu. Pirmās man bija pēdējās Augstākās Padomes vēlēšanas. Šo gadu gaitā tā arī nesaprotu, kur nav caurspīdīguma. Varbūt šāds viedoklis saglabāties no padomju laikiem, kad balsot gāja 99,9%? Tiesa, vēlēšanu sistēma varētu būt citādāka, bet tā nav vēlēšanu komisijas kompetence. Vēlēšanas ir caurspīdīgas, neizpaliek arī novērotāji."

S.Maksimovs piebilda, ka nepiekrīt apgalvojumam, ka balsu skaitīšanas sistēma ir necaurspīdīga, ka tur var kaut ko nepareizi saskaitīt: "Pastāv uzskats, – ja vēlaties apvainot vēlēšanu komisiju, tad jāteic: nav svarīgi, kā nobalso, bet svarīgi, kā saskaita. Tas patiesībā ļoti dziļi aizskar vēlēšanu komisijas locekļus. Zinu, pats esmu strādājis gan kā vēlēšanu komisijas loceklis, gan kā vadītājs. Mums jāuzticas saviem cilvēkiem. Kāpēc cilvēki nepiedalās vēlēšanās? Ir dažādi vēlēšanu sistēmu modeļi. Piemēram, Beļģijā tā ir obligāta, bet tad izpaliek demokrātijas komponente, vai tā ir mana brīvā griba? Ja tu nepiedalies vēlēšanās, tad tavā vietā lemj citi. Piekritu, ka solījumi ir jāpilda, tomēr nereti tad būs jāliek komati, piemēram, ja nebūtu kovidā, ja nesāksies karš utt." Savukārt deputāts Aldis Bukšs atgādināja, ka pagājušajās Saeimas vēlēšanās piedalījās 57% balsstiesīgo vēlētāju Latgalē, kas, salīdzinot ar 43% 2018.gadā, bija augstākais pieaugums visā Latvijā: "Nevar teikt, ka cilvēku aktivitāte Latgalē samazinās. Mūsu uzdevums ir to noturēt."

Kas ir visapzinīgākie vēlētāji?

Taujāta, kādas ir pārdomas, atskatoties uz nostrādātajiem ilgajiem gadiem vēlēšanu komisijā, I.Ločmele atgādināja, ka pirmsākumos visus protokolus, vēlēšanu gaitas žurnālus aizpildīja tikai papīra formātā: "Tas bija ilgstošs process, jo bija jāskaita gan biļeteni, gan plusi, gan minusi. Iespējams, Eiropas Parlamenta vēlēšanās būs līdzīgi jāstrādā. Protams, tas ir solis atpakaļ." Spriežot par nu jau bijušā vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Ivara Logina ilgo darba gadu veikumu, ilggadējā vēlēšanu komisijas sekretāre atzīst, ka Ivaru būs grūti pārspēt: "Viņš ir paraugs tam, kā jādara savs darbiņš. Viņš ir kompetents, precīzs, viņam ir augstas prasības pret sevi un darbu, ko dara. Viņam viss ir salikts pa plauktiņiem un viegli atrodams. Vai *jaunā slotā tīra slauka*? Mūsu darbs ir terminēts, ar konkrētiem likumiem un instrukcijām pārbagāts. Atliek tās tikai ievērot un pildīt, jo vēlēšanu rezultātu uzskaitē nav pieļaujams solis ne pa labi, ne pa kreisi – nav brīvdomāšanas. Patikami, ka pēc ievēlēšanas jaunajā amatā mani uzrunāja kādas skolas direktore, jautājot, vai nevarētu atbraukt uz skolu, lai jauniešiem pastāstītu par vēlēšanu niansēm. Jāsecina, ka mūsu čaklākais elektorāts, kas

Ilona Ločmele. Jaunā vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja spriež, ka bērni un jaunieši ne tikai jāizglīto par vēlēšanu procesu norisi un to nozīmi, bet arī jāmudina kļūt par politiķiem.

balso, ir pensionāri, kuri arī ir visapzinīgākie vēlētāji. Neko labu nevar gaidīt, ja sabiedrībā valdis uzskats, ka nav jēgas iet balsot, ka tur jau viss ir izlemts. Tāpēc uzskatu, ka bērni un jaunatne ir jāizglīto gan ģimenē, gan skolā, turklāt ne tikai reizi četros gados. 2021.gadā rūpīgi papētīju dažādus datus. Ļoti daudzās skolās ne tikai izspēlēja skolas prezidenta vēlēšanas, izmantojot oriģinālās urnas. Tas ir arī viens no izzināšanas un motivācijas veidiem. Tāpat labs risinājums ir jauniešu iesaiste vēlēšanu norisē, to novērošanā, protams, pirms tam izejot apmācības. Ļoti atbalstu, ka vēlēšanu iecirkņos ir novērotāji. Kāpēc? Lai partiju pārstāvji ir pilnīgi pārliecināti, ka viss norit godīgi un caurspīdīgi. Novērotāji, esiet laipni gaidīti! Tas arī savā veidā disciplinē vēlētājus un vēlēšanu komisijas locekļus. Man rūp vēlētāju aktivitāte. Kad pirms pāris gadiem kāda bijusi darba kolēģe teica, ka pasē nav neviena spiedoga, gribējās *uzsprāgt*. Jā, nevaru teikt, lai iet uz vēlēšanām, tomēr, manuprāt, ar to nav jālielās. Arī kritizēt un kaut ko pārmetēt ir nevietā, jo, kā mēdz teikt, vai nu saki tagad, vai klusē mūžīgi. Tieši tas pats attiecas uz vēlēšanām. Ja nebalso, tad nestaigā, nebļausies, nepļūksti, ka viss ir slikti. Tāpat muļķīgi ir vēstījumi, ka vēlēšanās viss ir izlemts. Arī partijas ar labiem reitingiem nepārvar 5% barjeru. Aicinu ģimenes, ejot uz vēlēšanu iecirkni, līdzīgi ņemt bērnus, skaidrojot, ka tā ir svētku diena, kad mums ir iespēja lemt par savu nākotni. Tā ir demokrātijas izpausme, ka pat viena balss var izrādīties izšķirīga."

Pesimistus un tos, kuri netic vēlēšanu godīgumam, I.Ločmele vēlreiz un vēlreiz aicina kļūt par vēlēšanu novērotājiem. "Aizdomu sēklu nedrīkst izplatīt," viņa piebilst. Savukārt

vēlēšanu komisijām viņa novēl lasīt un ievērot instrukcijās rakstīto, būt optimistiem! Jāpiebilst, ka vēlēšanu komisijas priekšsēdētājam ir savs viedoklis, šķiet, it visos jautājumos. Viņa prognozē un ļoti cer, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanās startēs arī kāds mūspuses politiķis. Tāpat viņa pieļauj, ka varētu pamainīt arī vēlēšanu sistēmu, lai vēlētāji var izvēlēties konkrētu politiķu vārdus, nevis tikai konkrētas partijas sarakstu, vismaz vēlot vietējās vietvaras. "Tiesa, tā nav vēlēšanu komisijas kompetence," atgādina komisijas priekšsēdētāja.

Fakti

- Eiropas Parlamenta vēlēšanas notiek reizi piecos gados pavasarī vai vasaras sākumā. Vēlēšanu periodu nosaka Eiropas Savienības Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu. Nākamās Eiropas Parlamenta vēlēšanas gaidāmas 2024.gada 8.jūnijā. Šajās vēlēšanās Latvija ir viens vēlēšanu apgabals, no kura Eiropas Parlamentā jāievēlē deviņi deputāti.
- Tiesības piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās ir Latvijas pilsoņiem, kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā sasnieguši 18 gadu vecumu.
- Lai izmantotu balsstiesības Latvijā, citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem jābūt iekļautiem Latvijas Iedzīvotāju reģistrā un ne vēlāk kā 30 dienas pirms vēlēšanām jāreģistrējas balsošanai Centrālajā vēlēšanu komisijā.

* Sākums 1.lpp.

Atklāta saruna. Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs pieļāva, ka pašvaldības speciālistiem ar jubilāri vajadzētu vēlreiz tikties, lai pierakstītu viņas dzīvesstāstu. Savukārt Žanna Maksimova lūdza atklāt, kas jādara, lai tik ilgi nodzīvotu. “Jāstrādā,” atklāja Olga.

Olga Baranova jautāta, kādas ir sajūtas simtgadē, smaidot noteica: “Kas man par sajūtām var būt. Esmu skaista kā makadāmijas roze. Mani interesē politika. Kas pārsteidz? Tā ir visnotaļ netaisnīga. Tie paši vien ir, kuri mūs kolhozā dancināja. Saka: “Jaunā valdība.” Kāda tur jaunā? Lembergs viņiem Staļina vietā. Kas jādara, lai situācija uzlabotos? Jaunatnei jāiet politikā.” Latvijas iedzīvotājiem simtgadniece novēl dziedāt latviskas dziesmas: “Pirms gada, apsveicot Latviju dzimšanas dienā, pie Brīvības pieminekļa kāds vīrs pāris vārdus angļu valodā pateica un aizgāja. Būtu vismaz dziesmu nodziedājis: “Še, kur ligo priežu meži, / Esmu dārgām saitēm siets, / Še ir mana tēvu zeme, / Esmu dzimis Latvijā.” Vai tas ir gods mūsu Latvijai? Latvijai novēlu mieru un sapratni. Ne tādu, kā tagad.”

Olga ir dzimusi Dricānos. 1925.gadā tēvs nopirka saimniecību Tilžas pagastā, kur viņa dzīvoja līdz 1986.gadam, līdz pārcēlās uz dzīvi Balvos. “Visi tepat dzīvojam. Ar savējiem

Sumina jubilāri. Balvu pilsētas pārvaldes vadītāja Maruta Castrova atgādināja, ka jubilāre ir gudrāka un senāka par Balvu pilsētu, jo Balviem ir tikai 95. Viņa O.Baranovai dāvāja gan biežpiena torti, gan konvertiņu, gan ziedus. “Man jau nekas nav vajadzīgs,” jokoja simtgadniece. Viņa vēlreiz un vēlreiz atgādināja, ka prot darīt visus darbus, tostarp apkalt zirgu.

esmu visu laiku kopā,” lepojas jubilāre. Lūgta atklāt, kurš, viņasprāt, ir visspilgtākais mirklis ilgi nodzīvotajos gados, O.Baranova uzsvēra, ka tā viennozīmīgi ir bērnu un mazbērnu dzimšana: “Tā ir mana laime.” Jubilāre, kura vecāka par Balviem, vēlreiz, asaru notraušot, piebilda, ka bēdājas par meitiņas aiziešanu mūžībā 60 gados.

Balvu reģiona kultūrvēstures datubāzē lasāms, ka Olga bijusi čakla rokdarbniece: “Aust sāka agri, jo auda gan viņas mamma, gan citi kaimiņi. Mājās audzēja linus, paši tos apstrādāja un auda. Audā gan lina galdautus, palagus, dvieļus, galda celiņus, gan vilnas dekoratīvās segas un grīdsegas. Jubilāre auda līdz pat 80.gadu vidum, un vēl tagad viņai mājās glabājas daudzi pašautī darbi. Olga atceras, ka skolā viņai bijusi laba skolotāja Marta Pētersone, kura iemācījusi visus baltos darbus. Tāpēc vēlāk arī daudz izšuvusi – rišlīņē, izvilcuma darbus. Bijusi iecienīta šuvēja un liela adītāja...”

“OTTO” nosvin trīsdesmit gadu jubileju

Oktobra nogalē Baltinavas kultūras namā grupa “OTTO” jubilejas ballītē skatītājus priecēja kopā ar viesiem “Vēja Runa”, “Putukvass”, Russell&Sabīne Berezina un DJ Ingars. Jubilāri Māris Lāpāns un Juris Ķirsons atzīst, ka gatavi koncertēt tur, kur viņus aicina, piebilstot: “Ari kāzās.”

“Uz pasaules nekas nav mūžīgs”

Internetā pieejamie avoti vēsta, ka ideja par grupas “OTTO” dibināšanu radās 1993.gada rudenī, kad par turpmāku kopīgu muzicēšanu vienojās savstarpēji pazīstami puisi, kuri uz to brīdi bija bez savām grupām: “Tie ir Oskars Elksnis, Māris Lāpāns, Aleksandrs Balantajevs, Juris Ķirsons. Šādā sastāvā grupa uzstājās dažādos pasākumos apmēram divus gadus. Tad, mainot dzīvesvietu, no grupas aiziet Oskars. No tā brīža sastāvs ir nemainīgs.”

MĀRIS LĀPĀNS, taujāts, vai pirms 12 gadiem publiskotā informācija atbilst šodienas situācijai, filozofiski paskaidroja, ka uz pasaules nekas nav mūžīgs: “Šobrīd uzstājamies kopā ar Juri Ķirsonu. Ja pirms 12 gadiem rakstījām, ka grupa 18 gadu pastāvēšanas laikā ir uzstājusies apmēram 700 dažādos pasākumos, tad šobrīd, kaut arī nav skaitīts, vismaz tūkstotis būs. Ko grupai nozīmē 30 gadu jubileja? Gadi liek par sevi manīt. Parādiel cilvēku, kurš apgalvos, ka gadi viņu neinteresē? Varbūt arī ir, kaut gan arī metālam ar gadiem parādās dabiskais nogurums. Nav vairs tās izturības, apsūbēšana taču notiek. Svarīgākais ir tas, ka nezūd cerību sajūta. Nāk citi laiki, citas tendences, citas paaudzes ar savu skatījumu uz pasauli, savām interesēm. Neviens taču nerunā par rokmūziku tādā aspektā, kā pagājušā gadsimta 60. vai 70.gados, kad Bītlu koncertā meitenes uz skatuvi lūkojās ar spīdīgām acīm. Tagad ir citas aktualitātes, mēs neesam izņēmums uz pasaules.

Kāpēc cilvēki kūtrāk apmeklē pasākumus? Tagad ir digitalizācijas laiks, kad var, no gultas nepieceloties, nokļūt jebkur, tādējādi daļa argumentācijas doties laukā pazūd. Cilvēks pēc dabas ir slinks, kaut gan nevar visus vienā maisā bāzt. Tiesa, šī proporcija ir nežēlīgi mainījusies. Kāpēc daudzi pasākumi tika un joprojām tiek organizēti Baltinavā? Ir daudzas neizskaidrojamas lietas. Tur esam iekarojuši vietu zem saules, turklāt muzikanti, viesi un apmeklētāji jūtas labi. Nav jēgas kaut ko mākslīgi mainīt. Neteikšu, ka tā ir stagnācija. Piemēram, lielos dziesmu svētkus pārcelsim uz Vectilžu. Kāpēc nē? Kāpēc? Tur nav pļavas? Ir lietas, kas pašas par sevi ir saprotamas.”

Labāk pirtiņā, nevis reanimācijā

Līdz šim grupa mūzikas kompānijā “Mapl” ir izdevusi vienu mūzikas albumu “Spēle”, kā arī ar draugu un atbalstītāju palīdzību otru albumu “Ir tādas lietas”. Pirms 18 gadiem izskanēja informācija, ka top trešais albums, kuram jau bija ierakstīta dziesma “Paliks kopā”. Būs, nebūs?

– Trešais albums ir pusējā, kaut varbūt arī dziesmu pietiktu. Šis jautājums jāadresē Jurim. Viņš, ja tā var teikt, ir mākslinieciskā daļa, es – tāds piedzīvotājs.

Kādi ir radošie plāni?

– Pašlaik patiesi to nav, jo nespēju sadalīties uz visām pusēm. Šobrīd tās vairāk vai mazāk ir tehniskas lietas. Jā, pašlaik Baltu Tautas teātri top jauna izrāde. Man tur ir loma. Atgriežoties pie sarunas sākuma, jāatzīst, ka cilvēks nespēj virpuļot 28 stundas diennakti.

Kā raksturo Juri?

– Uz tik provokatīvu jautājumu tikpat filozofiska atbilde: “Pretpoli pievelkas.” Gadu gaitā izveidojusies shēma, kā sadzīvot. Tas ir tāpat kā ģimenē – neaiztikt nepareizās tēmas, runāt par to, kas ir abpusēji saistošs.

“OTTO”. Mūziķi savus fanus iepriecina ar kvalitatīvu, dzīvespriecīgu mūziku, atraktīvu pasniegšanas manieri, kas atbrīvo atmosfēru un liek justies omulīgi.

Piekrītat, ka novembris ir patriotisma mēnesis?

– Visiem novēlu, lai šī tēma nebūtu tikai tukša skaņa. Lai tā ir piepildīta ar kaut kādu jēgu un saturu. Mēs nereti nenovērtējam to, kas mums ir dots. To, kas mums ir sava valsts. Nereti spriežam, ka valdībai viss ir jānodrošina, bet pašiem nekas nav jādara. Pašsaprotami, ka ir pensijas. Pašsaprotami, ka nereti jūtamies apkrāpti utt. Tas, kas iedots, jāprot novērtēt.

Nesen sociālos portālus pāršalca dažnedažāda informācija par Halovīnu. To mēdz gan slavēt, gan pelt...

– Man personīgi tie ir vienaldzīgi. Dzīvojam demokrātiskā valstī, tāpat ir daudzas reliģijas un konfesijas. Mums nevajadzētu dusmoties uz cilvēkiem, kuriem tas liekas svarīgi – nu svini savus Halovīnus likuma noteiktā kārtībā. Nevajag sagriezt durvis kādam, kurš neiedod konfektes. Var izdomāt asprātīgākus veidus. Piemēram, uzkārt uz durvju roktura sagatavotus jautrus pantiņus, kurā skaidri tiek norādīts, ko par tevi domāju. Tad nevienam

nebūs ļaunuma, varbūt kāds īgna arī uz šiem svētkiem paskatīties drusciņ citādāk. Latviski tie nav, tas nu gan.

Nopietni vai pa jokam, – kur “OTTO” svinēs 50 gadu jubileju?

– Nezinu. Es varu pateikt, ka ir vietas, kur es tobrīd negribētu atrasties. Reanimācijas palātā kādā slimnīcā. Zinot par muguras sāpēm, pieļauju domu, ka tas varētu būt karstā pirtiņā..

Iet uz labo pusi

“Pusgadsimta “OTTO” jubileju svinēšu bērnudārzā vai skolā,” smeļ JURIS ĶIRSONS. Viņš, spriežot par aizvadīto balli, priecājas, ka “OTTO” patik arī jauniešiem: “Tas patiesi ir interesanti, ka jaunieši mums pretī nāk, nevis mēs ejam laikam līdz.” Taujāts, vai gaidāms trešais grupas albums, Juris atjokoja, ka viss iet uz labo pusi. Jāpiebilst, par kreiso viņš noklusēja. Tikpat atraktīva bija viņa atbilde, atbildot uz jautājumu, kā izdodas sadzīvot ar Māri: “30 gadus esam precēti. Sākām četratā, tagad esam divi.”

Sabiedrības līdzdalība

Demokrātija ir dialogs nevis visatļautība

27.oktobrī picērija “Zebra” Balvos uz dažām stundām pārvērtās par “Demokrātijas kafējnicu”, kurā nevienaldzīgie novada iedzīvotāji, sarunājoties, diskutējot un apmainoties viedokļiem, meklēja risinājumus sabiedrības līdzdalības aktivizēšanai pilsētā un novada dzīvē, kā arī sprieda par to, kas tad īsti ir demokrātija.

Biedrību “Dienvidlatgales NVO atbalsta centrs” un “Ritineitis”, kā arī Balvu pilsētas pārvaldes rīkotajā aktivitātē “Demokrātijas kafējnicā” picērija “Zebra” pulcējās iedzīvotāju un iestāžu pārstāvjū, mēģinot noskaidrot, kā kopīgiem spēkiem dzīvi Ziemeļlatgalē padarīt labāku, saturīgāku un patīkamāku. Sadalījušies darba grupās, dažādu vecumu iedzīvotāji pievērsās četrām aktuālām tēmu iztirzāšanai: ‘demokrātija’, ‘brīvprātīgais darbs’, ‘latviešu valodas saglabāšana’ un ‘jauniešu līdzdalība’.

Vienā no darba grupām biedrības “Raibais kaķis” pārstāvis Sergejs Andrejevs rosināja apspriest brīvprātīgā darba iespējas mūsu novadā, kā arī to, kā ieinteresēt dažādu paaudžu cilvēkus aktīvāk iesaistīties brīvprātīgajā darbā. Savukārt darba grupā, ko vadīja latviešu valodas skolotāja ar 40 gadu darba stāžu Anna Krēmane, aicināja aizdomāties, kā izvairīties no latviešu valodas piesārņošanas un lēnas bojāejas. Novada domes deputātes Sandras Kindzules vadītā grupa apsprieda jēdziena ‘demokrātija’ nozīmi un izpausmes, bet kopā ar jauniešu Kristu Maču klātesošie iztirzāja jauniešu līdzdalības veicināšanu un viņu aktīvāku iesaistīšanu sabiedriskajās norisēs.

Idejas realizēs ar projektu palīdzību

Diskusijas noslēgumā katras darba grupas vadītājs prezentēja secinājumus un idejas, ko piedāvāt novada pašvaldības projektu speciālistiem ar domu rast iespēju tās realizēt, jo tās atspoguļo iedzīvotāju vajadzības. Savukārt pilsētas pārvaldniece Maruta Castrova secināja, ka tikties klātienē ir daudz vērtīgāk nekā komunicēt internetā, jo šādi pasākumi sniedz personīga kontakta iespēju, kā arī tik svarīgo acu kontaktu. Turklāt klātienē diskusiju rezultātā vieglāk nonākt pie kopsaucēja.

Darba gaitā S.Andrejeva grupa nonāca pie vairākiem secinājumiem. Nepieciešams dienas centrs, kurā pieaugušie un seniori varētu iesaistīties radošajās darbnīcās, kā arī veikt brīvprātīgo darbu. Brīvprātīgā darba attīstīšanai novadā būtu svarīgs arī pašvaldības finansējums, kaut vai lai atmaksātu ceļa izdevumus un ēdināšanu. Tāpat novadā nepieciešams brīvprātīgā darba koordinators, kurš vadītu ne tikai jauniešu, bet arī pieaugušo un senioru brīvprātīgo darbu. “Ir svarīgi, lai būtu vieta, kurā jebkurš var uzzināt par brīvprātīgā darba iespējām. Tā varētu būt mājaslapa,” vienu no secinājumiem puda S.Andrejevs. Viņš piebilda, ka tikpat svarīgi ir vairāk izglītot sabiedrību, kas ir brīvprātīgais darbs. Turklāt brīvprātīgā darba sistēmai jābūt vienkāršai.

Zudusi ticība kaut ko ietekmēt

Deputātes Sandras Kindzules vadībā klātesošie sprieda par demokrātijas izpausmēm, nonākot pie secinājuma, ka pagaidām problēmu ir vairāk nekā risinājumu. Tikšanās dalībnieki secināja, ka izpratne par demokrātiju veidojas ģimenē, bet vēlāk turpina attīstīties skolā. Tur apgūtais atspoguļojas pieauguša cilvēka sabiedriskajā dzīvē – cik aktīvi viņš vēlēties vai nevēlēties piedalīties demokrātiskajos procesos. “Secinājām, ka sabiedriski aktīvi ir pašprietiekami cilvēki, kā arī tie, kuri vienmēr ir ar kaut ko nemierā un vēlas piedalīties sabiedriskajos procesos, lai kaut ko mainītu. Tomēr nav noslēpums, ka iedzīvotāji kļuvuši mazāk aktīvi un vairs neiesaistās demokrātiskajos procesos. Viens no galvenajiem iemesliem – zudusi ticība, ka viņi var kaut ko mainīt. Tādēļ politiķiem un sabiedrībā aktīviem cilvēkiem ir jāpārdomā šī ticība atgriezt. Jāspēj radīt pārliecību, ka cilvēka viedoklis tiek sadzirdēts un spēs kaut ko mainīt,” atgādināja S.Kindzule. Tāpat iedzīvotāji nereti baidās no sabiedrības negativisma, jo ir nācies saskarties ar viedokli: “Lai ko es darītu, viss ir slikti.” Kā iemeslus visām šīm problēmām darba grupa minēja gan latviešu mentalitāti un viensētnieka darbu, gan arī mazpilsētas sindromu, kur visi visus pazīst, nereti radot aizdomas, ka aktīvā persona vēlas gūt kādu personīgu labumu, nevis strādā sabiedrības labā. Tika minēti arī iemesli, kādēļ iedzīvotāji tik katri piesakās iedzīvotāju padomēs. Viens no tiem – pārāk

Pacilāti pēc tikšanās. “Demokrātijas kafējnicā” dalībnieki secināja, ka klātienē diskusiju rezultātā vieglāk nonākt pie kopsaucēja. Sarunas vēl raitāk raisījās, cienājoties ar picērijas “Zebra” gardo picu, saldējumu un kafiju.

maz informācijas. Cilvēki īsti nesaprot, ko iegūs sabiedrība. Savukārt pretējs viedoklis, kas izskanēja darba grupā, – informācijas ir pārāk daudz, tādēļ cilvēki nespēj izšķīrot, kas ir svarīgi, kas nav. “Secinājām, ka informācija jāpasniedz kreatīvāk un jāstrukturizē, jo informācijas plūsma ir pārāk liela,” skaidroja S.Kindzule. Tā kā viena no demokrātijas izpausmēm ir dalība vēlēšanās, darba grupa nonāca pie secinājuma, ka valstī vēlēšanu sistēma jāmaina uz mažoritāro. “Demokrātija ir dialogs, nevis visatļautība. Ir jāatšķir patiesa viedokļa paušana no visatļautības savās runās, izteikumos vai pat melos,” noslēgumā secināja S.Kindzule.

Latviešu valodu apdraudam pašī

Krista Mača prezentēja darba grupas “Jauniešu līdzdalība” veikumu. Kā vienu no pozitīvajām iezīmēm viņa minēja – jauniešiem novadā ir vieta, kurā viņi var realizēt savu līdzdalību. Tomēr viens no minušiem ir brīvā laika trūkums, jo skolēni ir ļoti noslogoti ne tikai mācoties, bet arī ārpuskolas pasākumos un interešu pulciņos. Turklāt ne visiem jauniešiem pietiek finansiālo iespēju, lai apmeklētu visus pasākumus. Pietrūkst arī lidera, kurš pārstāvētu jauniešu intereses pašvaldībā, kā arī pašvaldības mentora, kurš uzklausītu jauniešu vēlmes un palīdzētu tās realizēt. K.Mača atgādināja, – lai gan uzsvars būtu jāliek uz aktīvo jauniešu iesaistīšanu, nevajadzētu aizmirst arī par ielu jauniešu problēmu. Savukārt informācijas pasniegšana varētu būt mazliet detalizētāka, lai jaunieši labāk izprastu, ko iegūs, apmeklējot konkrētu aktivitāti. “Jaunieši būtu vairāk jāinformē par to, kas notiek pašvaldībā,” sprieda K.Mača.

Latviešu valodas skolotāja Anna Krēmane kopā ar klātesošajiem diskutēja, kā novērst latviešu valodas bojāeju. Viens no galvenajiem secinājumiem, – latviešu valodu apdraudam mēs pašī, piesārņojot to ar angļu un krievu valodas vārdiem. Ar to grēko ne tikai cilvēki ikdienas sarunās, bet arī amatpersonas savās uzrunās. Arī mācību programmas skolās ne vienmēr veicina dzimtas valodas apgūšanu. “Izglītības sistēma šobrīd vairāk orientēta uz patstāvīgu darbu, uz pašizglītošanos. Jautājums ir – vai visi to var un vai visi to grib? Tas nereti pazemina latviešu valodas zināšanu līmeni,” pārliecību puda A.Krēmane. Darba grupa secināja, ka valodas attīstību veicina grāmatu lasīšana, kas bērnu un jauniešu vidū nav sevišķi populāra. Pedagoģe uzsvēra arī nepieciešamību palīdzēt cittautiešiem integrēties mūsu kultūrtelpā, taču tas nedrīkst notikt agresīvi. Diskusijas dalībnieki secināja, ka viens no valodas apdraudējumiem ir arī mākslīgais intelekts, kā arī tas, ka latviešu valodā ir pārāk maz bērniem saistošu un interesantu mācību materiālu.

Iedzīvotāji vēlas redzēt rezultātu

Sabiedriski aktīva balveniete Inta Ozola uzskata, ka, uzklusot dažādus viedokļus, rodas jaunas idejas: “Taču kopumā viss jau ir zināms un saprotams. Idejas ir. Vienkārši vajadzīgi cilvēki, kuri tās aiznesīs tālāk un realizēs. Iedzīvotājiem vienkārši vajag sajūst kaut kādu rezultātu. Tāpat vien sanākt

Prezentē veikumu. Noslēgumā katras darba grupas vadītājs informēja par galvenajiem secinājumiem, kas panākti spraiģās diskusijās. Sergejs Andrejevs (foto) pastāstīja, kas darāms, lai visu vecumu iedzīvotāji aktīvāk iesaistītos brīvprātīgajā darbā.

kopā un parunāt – tas jau noticis ne reizi vien, bet ir nepieciešams redzēt šo pārrunu augļus.”

Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs puda viedokli, ka viņš kā pašvaldības pārstāvis ir gatavs realizēt iedzīvotāju vēlmes: “Šādos pasākumos mēs noskaidrojam, kas sabiedrībai vajadzīgs. Nākamais izaicinājums – cik ātri mēs spējam īstenot šīs vajadzības. Piemēram, nesen ar jauniešiem pārrunājām, cik ļoti Balvos bija nepieciešams skeitparks. Taču pagāja gadi, līdz realizējām šo ideju, un, kad tas beidzot notika, izrādījās, ka to nevienam vairs nevajag. Tāpēc šādās tikšanās vēlamies uzzināt šī brīža aktualitātes.”

Iespēja iesaistīties sabiedriskās norisēs piedāvā arī iedzīvotāju padomes, kas šobrīd tiek veidotas. Tautjāts, kāpēc cilvēki tām piesakās gausi, S.Maksimovs pastāstīja: “Pagastos iedzīvotāju padomes pamazām veidojas, cilvēki ir pieteikušies, un tuvākajā laikā aicināsim viņus uz sanāksmēm. Taču būtiski ir izvēlēties pareizo laiku. Iespējams, sanāksšana nav jāriko karstākajā kartupeļu ražas novākšanas laikā... Varbūt tas jādara ziemā, kad cilvēki ir mazliet brīvāki?” Savukārt, spriežot par iedzīvotāju padomju funkcijām, S.Maksimovs nedaudz apšaubīja to lietderību mazos pagastos ierobežotā budžeta dēļ: “Ja pagastam labiekārtošanai budžetā paredzēti 200 eiro, tad par ko iedzīvotāju padome var spriest? Protams, ir arī citi apspriežami jautājumi. Bet iedzīvotāju padomes jau nebūs tās, kas lems – remontēt vai neremontēt tranzītielu. Lai gan, piemēram, Balvos, lemjot par to, kuras ielas remontēt pirmās, būtu svarīgs iedzīvotāju viedoklis. Tāpat arī laukos, lemjot par atjaunojamo ceļu sešību.”

Kas tīris sniegu?

Valsts ceļu uzturēšanai šogad tērēs mazāk naudas nekā pērn

Masu saziņas līdzekļi informējuši, ka šogad Latvijā valsts ceļu uzturēšanai tērēs mazāk naudas nekā pērn.

Uzņēmums "Latvijas Valsts ceļi" šogad ceļu uzturēšanas ziemas darbiem plāno tērēt par aptuveni trešdaļu mazāk finansējuma nekā pērn, kad kopumā autoceļu uzturēšanai visā Latvijā izlietoti 42,3 miljoni. Šai ziemai paredzētā summa ir tikai 30,5 miljoni eiro. Ja ar šogad plānoto summu nepietiks, finansējums tiks pārdalīts no vasara darbiem paredzētā. Tehnika un sāls, kas tiek iepirkta Ēģiptē un Marokā, valsts ceļu uzturēšanai esot sarūpēta pietiekamā daudzumā. "Latvijas Valsts ceļi" skaidro, ka finansējums valsts ceļu uzturēšanai tiek piešķirts gadam. Plānojot darbus, laika apstākļi nav prognozējami, un, ja ziemas periodā tiek konstatēts, ka uzturēšanai ar plānoto nepietiek, finansējums tiek pārdalīts no vasaras darbiem paredzētā. Tiklīdz par valsts ceļiem. Nekā iepriecinoša!

... bet pašvaldība

Balvu novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTIŅA informē, ka iepirkums jaunajam ziemas ceļu uzturēšanas posmam noslēgsies 22.novembrī. Iepirkums plānots to pagastu ceļu uzturēšanai, kuriem nav savas tehnikas ceļu uzturēšanai ziemā. Baltinavas pagasta pārvalde pašvaldības ceļus tīra ar savu tehniku, bet, ņemot vērā, ka pašvaldība ir pārņēmusi valsts ceļu Baltinava – Briežuciems, šī ceļa uzturēšanai nepieciešamības gadījumā varētu tikt piesaistīts ārpalpojums, tas nepieciešams Briežuciema, Bērzkalnes, Bērzpils, Krišjāņu, Kubulu, Lazdulejas, Medņevas, Susāju, Šķilbēnu, Vectilžas,

Vecumu pagastiem, protams, arī Balvu pilsētai. Susāji un Vecumi ārpalpojumu var piesaistīt tad, ja ar savu tehniku netiek galā. Pārējie pagasti ceļus tīra ar savu tehniku. "Ja uzsnieg ātrāk, tad pašvaldības ceļus tīra tie paši uzņēmēji vai zemnieki, ar kuriem jau noslēgti līgumi. Cik uzņēmēju pieteiksies sniegt pakalpojumu jaunajam periodam, nav iespējams prognozēt. Uzņēmēji cenšas sniegt pakalpojumu pēc labākās sirdsapziņas, bet bieži vien saņem kritiku, sūdzības, jo vienlaikus visās vietās iztīrīt ceļus nav iespējams," secina izpilddirektore. Balvu tranzīta ielas tīrīs VAS "Latvijas Autoceļu uzturētājs", bet pārējās – ārpalpojumu sniedzējs, kurš pieteiksies un vinnēs iepirkumā. Kādas pakalpojumu cenas tiks piedāvātas un cik ceļu uzturēšana izmaksās pašvaldībai, izpilddirektore pagaidām neņemās prognozēt.

Baltinavas pagasta pārvaldes vadītāja Sarmīte Tabore teic, ka Baltinavas pagastā pašvaldības ceļu uzturēšanā nekas nemainās. Klāt nācis vienīgi bijušais valsts ceļš Baltinava-Briežuciems, kas ir C klases ceļš. Lai nodrošinātu kvalitatīvu šī ceļa (3,21 km) uzturēšanu, to ielikusi iepirkumā kā ārpalpojumu. Naudu valsts šī ceļa uzturēšanai vēl nav piešķirusi. "Tagad to uzturam par Baltinavas pagasta ceļu naudu, kas mums ir papildus slogs, lai gan puse ceļa atrodas Baltinavas, bet otra puse Briežuciema pagastā. Nākamgad uz ceļa būs jāmaina caurteka 0,5m diametrā. Šogad jau bija izskalojumi uz ceļa divās vietās. Mēs tos pielabojām saviem spēkiem. Mums ir greiders ceļu tīrīšanai un traktors ar sniega lāpstu Baltinavas ielu tīrīšanai. Kopumā pašvaldības ceļu kopgarums ir 78 kilometri, bet ielu kopgarums – 6,9 kilometri," pastāstīja pārvaldes vadītāja.

Re, kā!

Ko iesākt ar dīvainiem putniem?

Cilvēku sabiedrībā valda likumi, ko tie paši radījuši, lai noteiktu uzvedības normas, savstarpējās attiecības. Dabā valda dabas likumi, – izdzīvo stiprākais, kā mēdz teikt. Taču cilvēku un dzīvnieku pasaules attiecības arī regulē likumi un noteikumi, kas noteiktos gadījumos iestājas par dabas radībām un mūsu mazākajiem brāļiem.

"Baltinavā pie pagasta staigā nosalis stārķis, palidot nevar, ko darīt? Zvanīju uz drauga spārns (savvaļas putnu palīdzības biedrība "Drauga Spārns"), bet nepacēla (neatbildēja). Varbūt kādam ir iespēja noķert stārķi un paturēt kādā siltā vietnī, kūtiņā vai šķūnī, un palīdzēt izglābties svētelim?" tā oktobra beigās, kad bija kļuvis krietni vēsāks un uzkrītis sniegs, sociālajos tīklos pauda kāda sieviete.

Zinot, ka rīcība šādos gadījumos nav viennozīmīga, piezvanīju uz Latvijas Ornitoloģijas biedrību (LOB). Ornitoloģe ELĪNA GULBE, atbildot uz telefona zvanu, paskaidroja, ka vadlīnijas, kā rīkoties šādos gadījumos, noteikusi Dabas aizsardzības pārvalde. Pārvalde arī izdevusi infografiku (skat. attēlā). DAP neiesaka pašiem glābt un barot stārķus, tāpēc ka putniem ļoti viegli izveidojas pieradums un visādas citādas uzvedības anomālijas. Nevajadzētu jaukties dabas norisēs. Kamēr nav iestājusies ista ziema, vesels stārķis var atrast sev barību, peles ir, vaļējā ūdenī arī ir ko atrast ēdamu. Ja putns ir reāli novārdzis, nespēj palidot, pastaigāt, ja ir spārnu traumas, spārns ir nokāries, tādā gadījumā to risināt ir jāzūtic profesionāļiem. Atbilstoši "Dzīvnieku aizsardzības likumam" palīdzība jebkuram slimam, traumētam mājdzīvniekam vai savvaļas dzīvniekam jānodrošina pašvaldībai, lai šādās situācijās šos dzīvniekus varētu ķert, izbraukt vetārsts. Jābūt līgumam ar ķērāju, vetārstu un patversmi. "Rīgā tas ir nodrošināts. Ir tāda ZOO policija, kurai var piezvanīt. Pašvaldībai ir noslēgts līgums ar dzīvnieku patversmi "Ulubele". Vai jums Balvu apkārtnē ir kāda patversme? "Drauga Spārns" atrodas Tukuma novadā. Kas noķers putnu un aizvedīs uz turieni? Viņi uz Balviem nebrauks. Ja putns ir savainots, tad varētu būt runa par patversmi. Vesels stārķis no aukstuma ziemā necieš. Galvenais, vai viņš spēj iegūt barību," izklāstīja ornitoloģe. Viņa informēja, ka katru gadu daži stārķi paliek Latvijā pa zimu. Tas nav normāli, bet... Pērn Pierīgā viens stārķis sekmīgi izdzīvojis zimu. Pavasarī atradis stārķu māti,

Baltais stārķis - svētelis (Ciconia ciconia)

Dzīves ilgums: līdz 30 gadiem

Edienkarte: kukaiņi, tēvi, zivs, abinieki, rāpuļi, grauzņi, patva raucāji

Ligzdošana: Latvijā uzlaidis no marta līdz septembrim

Migrācija: Rādītāi cēlās uz ziemeļiem vietām ātrāk

Baltā stārķa populācijas tendence Latvijā kopš 2005. gada ir stabila.

Putnam palīdzību drīkst sniegt tikai profesionāļi. Savvaļas dzīvnieku pašrotēšana apdraud jūsu veselību!

Ja stārķis ir novārdzis vai oclredzami savainots – saziņots ar vietējo pašvaldību vai tuvieko dzīvnieku palvēzāri.

Stārķi bez acīmredzamiem traucētiem NEKĀRĪST barot vai turēt mērvēl.

izperēti divi vai trīs mazuļi. Mātīte ar jaunajiem putniem aizlidojusi uz siltajām zemēm, bet stārķis atkal palicis ziemot. "Cilvēkiem ir nosliece, ka jāglābj putni, citādi tie aizies bojā. Bet, aizejot bojā, putns barības ķēdē kļūs par barību citiem dzīvniekiem. To apliecina arī stārķu pētniece Māra Janaus. Viņasprāt, katru gadu Latvijā ziemot paliek ap desmit stārķu, iespējams, pat vairāk, jo par visiem gadījumiem netiek ziņots. Tomēr bioloģe iesaka likt mierā baltos putnus, ja tie neizskatās novārguši. Bioloģe uzskata, – ja stārķis ir palicis ziemot, tas nozīmē, ka viņam ir nepareiza uzvedība, un tas nozīmē, ka viņam ir jāiet bojā. Lapsām arī vajag ēst. Ja kādam grūti noskatīties stārķa cīņā par izdzīvošanu ziemā un ja to emocionāli nevar izturēt, tad var stārķi izmitināt pa zimu kūti kopā ar citiem mājputniem," secina E.Gulbe no LOB.

Informē policija

Baltinavā izgriez bīstamos kokus

Aptuveni pirms nedēļas gadījās būt Baltinavā, kad ceļinieki gar tranzīta ielas malām izgriez bīstamos kokus.

Jāatzīst, baltinavieši ilgi gaidījuši šo brīdi. Vispirms redakcijai pienāca sūdzības par to, ka kokos gar tranzīta ielu iemājojusi kraukļu kolonija, kas mēslo no gaisa visās iespējamās vietās, rada neciešamu kņadu. Pavasarī pagasta daiļdārzniecē sūdzējās, ka kraukļi ar zariem piemētājuši nesen izkopto teritoriju. Tas nu vēl tā. Taču šovasar vētras laikā dažus vecos kokus nolauza un tie nokrita burtiski dažus centimetrus no dzīvojamās mājas stūra. Cik tur trūka! Iedzīvotāji griezās pašvaldībā, lai kaut kas tiktu darīts lietas labā. "Aizsūtījām vēstuli "Latvijas Valsts ceļiem", atbrauca arī komisija no Balvu novada pašvaldības un izvērtēja, kuri no kokiem bojāti un būtu nogriežami, kuri vēl labi un turpmāk būs droši. Jā, zinu, ka ceļinieki izgriez bojātos kokus, bet ne visus. Vienam kokam bija nolauzts zars, atlikusi puse koka, kas neizskatās pievilcīgi arī vizuāli, bet tas nav nozāgēts. Nezinu, kāpēc," secina pārvaldes vadītāja.

Tapis gaišāks. Tagad Baltinavā tranzīta ielas līkumā kļuvis daudz gaišāks. Iespējams, arī drošāks vētras laikā. Jādōmā, ka arī kraukļiem būs mazāk vietu, kur vīt ligzdas un piemētāt apkārtni ar zariem.

Saruna

* Sākums 3.lpp.

Kādēļ tā?

– Pieļauju, ka Balvos jau esmu izpelnījusies sliktu reputāciju, jo "Facebook" lapā ik pa laikam redzams sludinājums, ka meklējam darbiniekus. Nav, kas strādā. Un iemesls tam ir garās darba stundas un slodze. Potenciālajam darbiniekam vienmēr jautāju, – Macdonaldu zini? Esi redzējis, kā tur strādā? Te būs tāpat! Vismaz vasarā. Uzskatu, ka Balvos 1000 eiro nav sliktas atalgojums, bet mēs tāpat nevaram atrast darbiniekus. Cilvēki labāk izvēlas darbu ar minimālo algu, toties tādu, kur nav tā jānostrādājas. Ja atnāk meitene, kura nesaprot, kā nomazgāt šķīvi, jo mājās visu dzīvi to darījusi trauku mazgājamā mašīna, es varu būt, cik laba vien gribu, tāpat viss būs slikti. Cilvēks nostrādā 120 stundas mēnesī un cer saņemt daudz naudas. Tad aizbrauc uz ārzemēm, kur nostrādā 200 un vēl vairāk stundas. Bet, lūdzu! Pie manis arī var strādāt vairāk nekā 200 stundas un saņemt pat pusotru tūkstoti eiro. Kāpēc Latvijā to neviens nav gatavs darīt? Kāpēc tā strādā tikai ārzemēs, dzīvojot pa pieciem cilvēkiem vienā mājā? Tas ir labs jautājums.

Kas ir tās lietas, kas nomierina un sniedz atpūtu?

– Mana vislabākā meditācija ir mani trīs kaķi. Vēl man ir ļoti atbalstošs vīrs, kuram nav problēmu atbraukt palīgā uz Smilteni un vajadzības gadījumā arī nomazgāt traukus. Septembrī, pirms jaunās picērijas atvēršanas, bijām Spānijā. Toreiz Instagram ieliku vienu ļoti skaistu fotogrāfiju un pierakstīju, ka tādu mirkli dēļ ir vērts dzīvot. Bijām debesskrāpja augšējā – 45. – stāvā ar burbuļvannām, baseiniem un apskates laukumiem. Elpu aizraujoši skati. Un tā labā sajūta, ka finansiāli to varam atļauties. Jā, mēs to nevaram darīt regulāri, bet ceļošanai vēltām diezgan daudz naudas, tai pat laikā atsakoties no kā cita. Tādos brīžos saprotu, ka milzīgais ieguldītais darbs ir tā vērts. Bet, ja cilvēks nekur nevar aizbraukt un neko redzēt, tad kāda jēga vispār dzīvot?

Nākotni neviens nevar paredzēt, bet tomēr... Kāda tā varētu būt pēc gadiem pieciem?

– Ļoti ceru, ka būšu kaut kur tepat, bet nevaru apsolīt, jo mana sirds velk kaut kur citur. Uz Spāniju braucām ar domu nākotnē tur iegādāties īpašumu. Un, kas zina, varbūt arī tur kādreiz atvērsies picērija "Zebra"? Atzišos, ka Spānijas sabiedrība mani pozitīvi uzrunā. Mani vienmēr fascinē, ka, ejot garām svešiem cilvēkiem, viņi vienmēr pasveicina, visur atver durvis, smaida viens otram. No Spānijas vienmēr atbraucu tik pacīlātā garstāvoklī, un it kā no nekā – tikai no vides, kādā atrados. Tieši tādēļ neesmu gatava to savu vienu dzīvi, kas man iedota, ņemt un izniekot. Es ļoti milu Balvus, bet reizēm man ļoti skumji par cilvēkiem, kuri atļaujas atnākt uz picēriju un pazemot manas meitenes. Un tādu gadījumu ir daudz. Bet vairāk, protams, ir to jauko un atsaucīgo klientu. Picērijas atklāšanā Smiltēnē man visi vēlēja veiksmi un izturību. Un tas sildīja sirdi. Reizēm jau neko daudz nevajag – vienkārši pateikt paldies, ka esam.

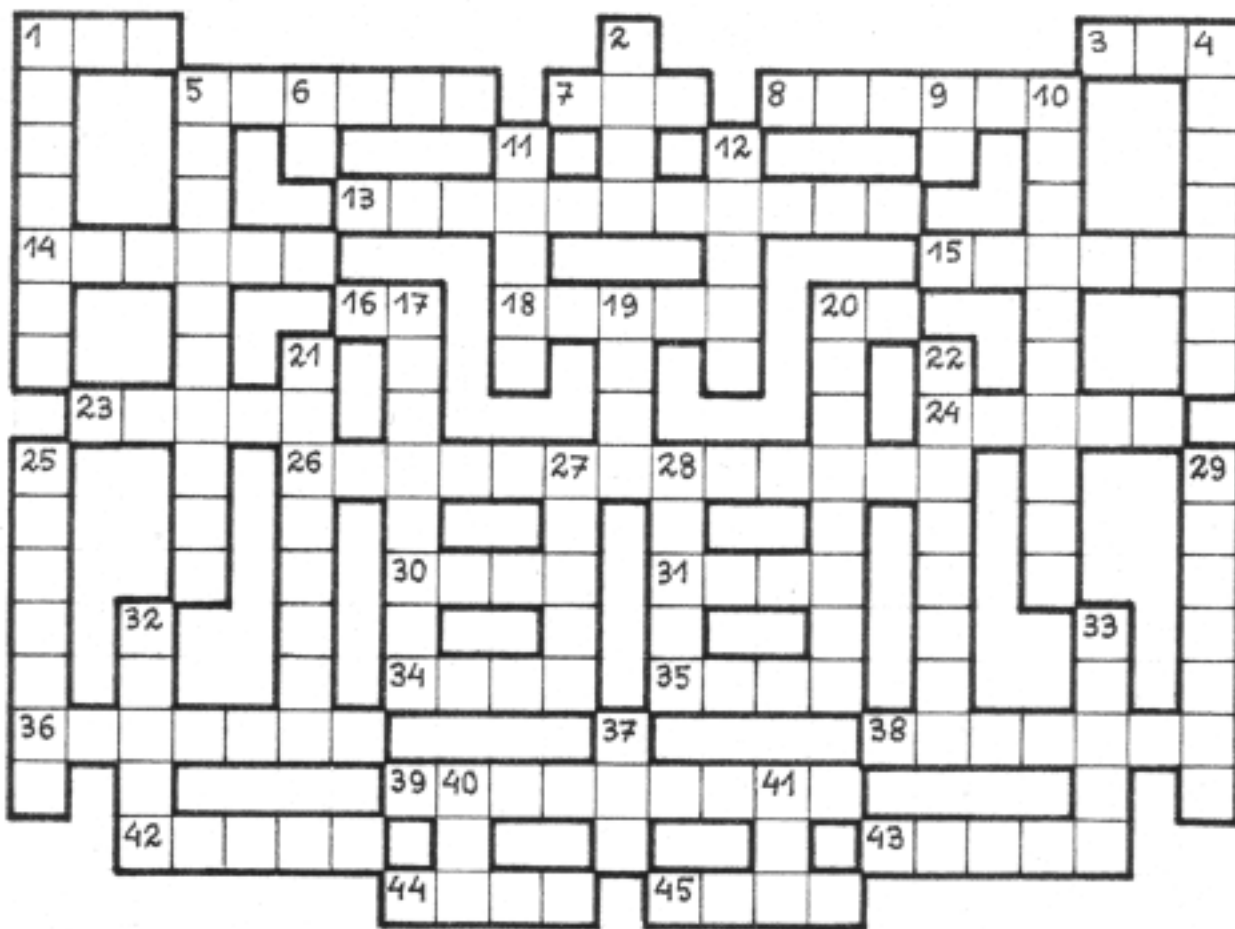
Interjers zebbras motīvos. Jaunatvērtā picērija "Zebra" Smiltēnē klientus sagaida ar skaistu un gaumīgi veidotu interjeru, ko pircēji jau paspējuši novērtēt ar pozitīvām atsauksmēm.

Krustvārdu mīkla

Krustvārdu mīklu risinātāji, kuri pareizi atrisinājuši mīklu, ik mēnesi pretendē uz pārsteiguma balvu. Atbildes gaidām līdz 25.novembrim.

11.kārta

Sastādīja G.Gruziņa

Oktoobra mīklu atrisināja: I.Homko (Medņeva), A.Mičule (Tilža), I.Svilāne (Lazdukalns).

Par septembra krustvārdu mīklas atrisināšanu balvu saņem INESE HOMKO no Medņevas. Pēc balvas griezties redakcijā.

"Ukraina – 7"

(Avoti: V.Klišāns "Ievads Ukrainas vēsturē", interneta resursi)

Horizontāli: 1. Cildinošs dzejolis, arī skaņdarbs. 3. Balsošanas variants. 5. Pilsēta rietumos pie Dņestras upes, viena no senākajām pilsētām senās Kijivas Krievzemes teritorijā, pieminēta bijinās, pēc vietējo uzskata – ungāru hronikā 898.g, pilnīgi droši – no 12.gs. 7. Darba rati. 8. Viena no valstīm, kas 1918.gada martā sadalīja Ukrainas zemes savā starpā, kad padzina boļševikus no Kijivas. 13. Ukrainas Tautas republikas valdība jeb... 14. Pilsēta dienvidos Dņepras krastā, rakstos pirmoreiz minēta 1084.gadā kā tirdzniecības centrs un nocietinājums, mūsdienās – Hersonas aglomerācija. 15. Triju vai vairāku skaņu kopskaņa. 16. Izsaukums vārds. 18. Kuras pilsētas karogā un ģerbonī viens no elementiem ir atslēgas (pilsēta ir nozīmīgs dzelzceļa mezgls un robežpunkts ar Slovākiju un Ungāriju)? 20. Nots. 23. Pilsēta galējos rietumos, veidojās ap 1090.gadu Ungārijas karaļa Lāslo I uzcelto pili, no 1920.gada – Čehoslovākijas sastāvā, īsi pirms Otrā pasaules kara un līdz 1944.gadam – Ungārijas sastāvā. 24. Pilsēta ziemeļos, dibināta ap 902.gadu kā cietoksnī, no 1872. Līdz 1901.gadam tika uzbūvēta dzelzceļa līnija, kas savienoja šo pilsētu ar Liepāju. 26. Viena no Antantes valstīm. 30. Siseņi. 31. Pilsēta, kuras karogā un ģerbonī attēlots enkurs, neliels kuģis (laiva), vīnogu ķekars. 34. 84 km gara upe Krimā, ietek Melnajā jūrā, Krimas tatāru valodā nozīmē 'ābols'. 35. Cik valstu teritorijās pēc neveiksmīga valsts izveidošanas mēģinājuma nonāca Rietumukrainas zemes? 36. Kuras pilsētas karogā un ģerbonī attēlota brieža galva? 38. Pilsēta, kurā 1917.gada 11.decembrī ukraiņu boļševiki sasauca Visukrainas Padomju kongresu, boļševiku varas centrs. 39. Politisks spēks, kurš Satversmes sapulces vēlēšanās Ukrainā saņēma tikai 10% balsu. 42. Viens no dienvidu apgabaliem (centrs), kurš atteicās pakļauties Centrālajai radei, vēloties palikt Krievijas Pagaidu valdības kontrolē. 43. Kura igauņu tautības Sarkanās armijas komandiera (padomju 6.armija) vadībā tika veikts galvenais trieciens Perekona aizsardzības pozīcijām 1920.gada 7.–12.novembrī, ar mērķi ieņemt Krimu (6.armijā ietilpa arī latviešu strēlnieku divīzija)? 44. Bruņota cīņa. 45. Valsts (abreviatūra), nodibināta 1922.gada 30.decembrī.

Vertikāli: 1. Pilsēta austrumos pie Horiņas upes, pirmoreiz rakstos minēta 1100.gadā. 2. Māk. 4. Latvijas Bruņoto spēku ģenerālis un komandieris (1924.-1928.g), no 1918.gada decembra līdz 1919.gada septembrim – Ukrainas Tautas republikas armijas Ģenerālštāba priekšnieka palīgs. 5. Pirmais Ukrainas Centrālās Radas priekšsēdētājs, politiķis, vēstures profesors. 6. Nots. 9. Pastāv, eksistē. 10. Ko Austroungārija solīja nevēcu un neungāru tautām par atbalstu impērijai karadarbībā? 11. Seno grieķu 530.g.p.m.ē. dibināta pilsēta ar nosaukumu Pantikapaja. 12. Lente formas tērpu uzšuvēm. 17. Valsts, kuras armijas ģenerālis bija 1917.gada oktobrī Visukrainas Brīvo kazaku kongresā par hetmani ievēlētais Pavlo Skoropadskis. 19. Viena no tautām, kura Pirmajā pasaules karā bija spiesta cīnīties frontes pretējās pusēs. 20. Baltās armijas ģenerālis, kurš Krievijas Pilsoņu karā vadīja uzbrukumu ukraiņu zemēm austrumos. 21. Ukraiņu apdzīvots apgabals, no kura Pirmā pasaules kara sākumā Krievijas armija uz laiku atspieda Austroungārijas armiju. 22. Kura valsts atbalstīja Balto armiju Krievijas Pilsoņu karā? 25. Politiskais, militārais darbinieks, Ukrainas Tautas republikas vadītājs 1919.-1920.g. 27. Krāsaina. 28. Nelaist iekšā. 29. Kuras valsts sastāvā pēc neveiksmīga valsts izveidošanas mēģinājuma nonāca Rietumukrainas lielākā daļa? 32. Anarhokomunisti, 1918.-1920.g. vadīja zemnieku Revolucionāro Ukrainas nemiernieku armiju. 33. 1918.gada 13.novembrī pasludinātās Rietumukrainas Tautas republikas centrs. 37. Būvē. 40. Poda rokturis. 41. Lokatīva jautājums.

Oktoobra mīklas ("Ukraina – 6") atrisinājums

Horizontāli: 3. Dņepra. 5. Stunda. 9. Donas. 10. Unce. 11. Rīts. 13. Ilkss. 16. Ļviva. 17. Buča. 20. Sana. 21. Bukovinas. 30. Rosa. 31. Ukraiņu. 32. Sauc. 35. Mēs. 36. Sijā. 37. Olis. 38. Upe. 41. Sireta. 42. Aka. 43. Pupuķi. 46. Austroungārijas.

Vertikāli: 1. Lemberga. 2. Ungārija. 3. Duhnovičs (Aleksandrs). 4. Rudki. 6. Tisas. 7. Austrijas. 8. Un. 12. Raibas. 14. Krievijas. 15. Sokaļa. 18. Tu. 19. La (Fa). 22. Ko. 23. Nē. 24. Franko (Ivans). 25. Rusīni. 26. Lodomērija. 27. Rutēņi. 28. Rumāņi. 29. Rudzupuķes. 33. Prāga. 34. Krona. 39. Rets. 40. Spēj. 44. Do. 45. Jā.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Apsveikums

*Tev netrūkst smaidu, labestības siltas,
Ko katrai dienai proti iedot līdz,
Tu māki uzcelt mīlestības tiltu,
Kam, pāri ejot, sirdī ienāk rīts.*

Sirsnīgi sveicam **Liliju Salenieci** 80 gadu jubilejā!

Novēlam daudz prieka, labu veselību un
neizsīkstošu dzīvessparu.

Velta, Viktors un Olita ar ģimeni

Līdzjūtības

*Saule jau nenodzisa,
Palika arī pasaule visa.
Tikai cilvēks gāja,
Projām gāja uz zemes mājām.*

(D.Avotiņa)

Kaimiņš aiziet, taču paliek atmiņas.
Mūsu patiesa līdzjūtība **sievai
Svetlanai Simanei, bērniem
Diānai un Dainim ar ģimenēm**, no
vīra, tēva, vectēva un vecvectēva
VALDA SĪMAŅA atvadoties.

Ludmila Meļņikova,
Skaidrīte un Dainis, Diāna B. ar
ģimeni, Meļņikovs D. ar ģimeni,
A.Čubare, G.Silova

*Mums palikuši tavi vārdi,
Mums palikusi tava sirds.*

*Un liekas, ka ikvienā zvaigznē
Vēl tavas acis preti mirdz.*

Skumju un atvadu brīdī esam kopā
ar **Svetlanu un visiem
tuviniekiem**, pavadot
VALDI SĪMANI mūžības ceļā.
Senioru deju kopa "Luste" un
vadītāja Inta

*Es aizeju, kaut viss te ļoti patik
Un gribētos vēl ilgi, ilgi būt,
Varbūt tur brīnumu var satikt,
Ko te man dzīve neatļāva gūt.*

(O.Vācietis)

Kad klusajā mūžības ceļā devies
VALDIS SĪMANIS, vispatiesākā
līdzjūtība **visiem tuviniekiem**.

Silvija, Antonija, Ļena, Līvija, Māriete,
Anita, Jūlija, Ieva

*Nejautājiēt man vairs neko, es
nezinu,
Kāpēc tik pēkšņi atstāju jūs, kāpēc
aizlūza spārni,
Kāpēc aizsmaka balss
Un man pietrūka spēka...*
Izsakām patiesu līdzjūtību **Svetlanai
Simanei un pārējiem tuviniekiem**,
vīru **VALDI** mūžības ceļā pavadot.
Veikala "Skapis" kolēģes un
Inguna Vancāne

... skumjas
Starp rudens dzeltenām lapām

krīt.

*Skumjš ir atvadu lietus
Pat tad, kad saule spīd.*

Kad ar pēdējiem sveicieniem
mūžībā jāpavada mūsu ilggadējais
dārzu sabiedrības valdes
priekšsēdētājs **VALDIS SĪMANIS**,
mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
tuviniekiem.

Cilvēks aiziet, taču paliek atmiņas,
kopīgi padarītie darbi, piedzīvotie
mirkli un sajūtas...
Dārzu sabiedrība "Ezermalā 2"

*Tava mīļa māmuliņe
Mūža miegu aizmigusi.*

*Apklusuši silti vārdi,
Neteiks labu padomiņu.*

Izsakām līdzjūtību **mazdēlam
Artūram, meitām Dzintrai, Guntai
un pārējiem tuviniekiem**,
vecmāmiņu, māmuliņi **ZENTU ZAČU**
pavadot Mūžībā.
1. ieejas iedzīvotāji Ezera 16

*Reiz pienāk diena, nelūgta un
skarba,*

Kad dziļi, dziļi daudzdiem sirdis sāp.
(O.Skuja)

Dzidra, skumstam kopā ar Tevi,
māmuļu **ZENTU ZAČU** guldot
zemes klēpī.
Lucija B., Anita S., Aina V., Valda K.,
Aija Dv., Daiga S.

*Kaut es būtu māmuliņu
Caur zemi dzirdējusi,*

*Es ietītu viņas vārdus
Villainītes stūrītī.*

Kad lietus asaras raud par
ZENTAS ZAČAS aiziešanu Dieva
valstībā, izsakām vispatiesāko
līdzjūtību **visiem viņas mīļajiem
tuviniekiem**.
Kozlovsku ģimenes

*...varam skaitīt un pārskaitīt,
un sajūst, kā garām skrien dienas –
pēc vasaras smaržojošas,
un dzirdēt, ka naktis kā sudraba
dālderī krīt.* (O.Lisovska)

Vispatiesākie līdzjūtības vārdi sāpju
brīdī **Nikolajam Jakubovičam ar
ģimeni**, pavadot **MĀSU** aizsaules
ceļā.
SIA "Hestija", SIA "Stars EA"
kollektīvi

*Tas bija mīlestības ceļš,
Ko tu, māsiņ, atstāji aiz sevis.
Sirdī paliks tavi vārdi, siltais smaids
Un mīlestība, kura neaiziet.*

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Nikolajam un Vijai Jakubovičiem,
māsu, vīramāsu **TAMĀRU** mūžības
ceļā pavadot.
Valērija un Nikolaja Morozovu
ģimenes

*Mēs klusi paliekam šai krastā,
Vēji šalkos un mierinās mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Vienmēr mūsu atmiņās būs.*

(S.Kaldupe)

Vissiltākie mierinājuma un līdzjūtības
vārdi **Sarmitei Pērkonei ar ģimeni**,
VĪRAMĀTI pavadot kapu kalniņā.
SAC "Rugāji" darba kolektīvs

Dažādi

LOGI DURVIS
Tālr. 26343039.
Turpmāk būsīm
Bērzpils ielā 69!

95.KODS
brīvdienu grupa 10.novembrī.
Tālr. 29105480.

Ekskavatora pakalpojumi.
Tālr. 29433126.

Attīra lauksaimniecības zemes,
grāvjus no krūmiem.
Tālr. 29199067.

Pārdod

Skaldīta malka. Cena
40 EUR/berkubā.
Piegādes
apjoms līdz 7 berkubiem.
Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod lopbarībai: burkānus,
kartupeļus, graudus,
cukurbietes, runkuļus. Ruļļos:
skābsienu, sienu, salmus.
Ar piegādi.
Tālr. 25442582.

Pārdod kviešu, rudzus.
Tālr. 28700211.

Pērk

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus**.
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

**IEPĒRK
MĀJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparrade.lv

Craftwood pērk meža īpašumus,
cena no 1500-10000 EUR/ha.
Tālr. 26360308.

Pērk cirsma un meža īpašumus.
Tālr. 29386009.

Pērk Golf 3, 1.9D, hečbeks.
Tālr. 26578209.

SIA "RENEM"
iepērk
**jaunlopus, liellopus,
aitas, piena teliņus**.
Elektroniskie svāri. Augstas
cenas. Samaksa – pārskaitījums
vai skaidra nauda.
Tālr. 26447663.

Turpinās preses abonēšana 2024.gadam

"Vaduguns" abonēšanas cenas 2024.gadam (EUR)

Abonēšanas periods	Abonēšanas cena fiziskai personai	Abonēšanas cena juridiskai personai	Speciālās cenas piedāvājums fiziskām personām 2023.gada 12 mēnešu abonentiem
1 mēnesis	7,22	8,00	6,50
3 mēneši	21,67	24,00	19,50
6 mēneši	42,22	48,00	38,00
12 mēneši	80,00	90,00	72,00

JANVĀRIS 2024

**Katrs 2024.gada
lasītājs saņems
dāvanu!**

Visi, kuri būs abonējuši avīzi šajā
periodā, reizē ar pirmo laikraksta numuru
saņems tradicionālo dāvanu – krāsainu
kalendāru.

**Radās
neskaidrības,
zvani – tālr.
26161959.**

**Abonē Vaduguni
redakcijā!**

